فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ

ورځني مسنونه

اذكار

(فضائل،آداب او احكام)

مؤلف: حمدالله «شاكرى»

Download from:aghalibrary.com

Download from:aghalibrary.com

لړلیک

لومړی فصل 5

د ذکر فضیلت ، ګټې او آداب 5

اول - په قرآن کې د ذکر فضائل 5

دوهم - په سنتو کې د ذکر فضیلت 9

د ذکر فوائد او ګټې 13

د ذِکر تعریف 17

د ذکر کثیر څخه مطلب څه دی ؟ 17

د ذکر آداب 19

د ذِکر مراتب 21

د تسبیحاتو ویلو طریقه 22

دوهم فصل 24

مطلق او مقید اذکار 24

د سبا او بیګا اذکار 24

د ماښام یا بیګا اذکار 34

د اوداسه اذکار 38

د آذان اذکار 39

د جومات اذکار 40

د لمانځه وروسته اذکار 41

د لمانځه نه وروسته اذکارو خلاصه 44

کور ته د ننوتلو او وتلو اذکار 45

Download from:aghalibrary.com

د خوراک اذکار 46
د قضای حاجت اذکار 47
د خوب اذکار.. 47
د عطسه (پرنجیدلو) دعا 48
د بازار اذکار 48
د سفر اذکار 49
د باران غوښتلو دعا 52
د قبر د زیارت دعا.. 52
د مریض د عیادت (پوښتنې) دعا 53
د واده کولو یا سپرلۍ اخیستلو دعا.. 53
د جامې اغوستلو دعا 53
د میاشتې د لیدلو دعا.. 54
د مجلس د ختم دعا.. 55
د خپلې بی بی سره د کورواله کولو په وخت کې دعا.. 55
د علم د طلب دعا.. 55
د خطرناکو امراض د وقایې دعا 56
د شرک نه د نجات دعا 56
د دوښمن سره د مخامخ کیدو دعا.. 56
د چرګ ،خره او سپي د آواز په وخت کې دعا.. 56
د قهر او عصې په وخت دعا.. 57
د پور یا قرض نه د نجات دعا 57

Download from:aghalibrary.com

د ایمان د ثبات دعا 58
د هدایت دعا 58
د غم او پریشانی دعا 59
د هر کار په پیل کې «بسم الله» ویل 59
دریم فصل 60
مطلق (غیر مقید) اذکار 60
د قرآن کریم تلاوت 60
د قرآن تلاوت د غفلت څخه نجات دی: 62
د «لا اله الا الله» ذکر 62
د «سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظیم» ذکر 63
د «لا حول و لا قوة» ذکر 64
د «لا إله إلا الله، وحده لا شریك له ...» ذکر 65
«استغفار» ویل 66
اسماء الحسنی 67
اسم اعظم 68
درود شریف 70
څلورم فصل 74
د اذکارو په باره کې څو مسائل 74
جهري ذکر کول څه حکم لري ؟ 74
جماعي (ډله ییز) ذکر کول څه حکم لري ؟ 75
د ذکر او مناجاتو سره د موسیقی د آلاتو ږغول څه حکم لري ؟ 76

Download from:aghalibrary.com

په شریکه د قرآن ختم څه حکم لري ؟ 77

Download from:aghalibrary.com

لومړی فصل

د ذکر فضیلت ، ګټې او آداب

اول - په قرآن کې د ذکر فضائل

١- ذکر کول د الله تعالی د حکم پر ځای کول دي :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ] (الأعراف:٢٠٥).

ژباړه: او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زارۍ او وېره ، نه په لوړ آواز په سبا او بیګا کې یاد کړه او له غافلانو څخه مه کېږه .

٢- د ذکر کوونکو لپاره مغفرت او لوی اجر (جنت) دی :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً] (الأحزاب:٣٥).

ژباړه: او د الله ډیر ډیر یادوونکي (نارینه) او یادونکې (ښځې) الله تعالی دغو ټولو ته بخښنه او لویه بدله چمتو کړې ده .

٣- الله تعالی په ذکر کوونکو رحمت نازلوي او ملائکې د هغوی لپاره دعا او ښښنه غواړي :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً] (الاحزاب :٤١،٤٢).

Download from:aghalibrary.com

ژباړه: ای مؤمنانو ! الله پاک په ډير ډير يادولو سره يادوئ ، او په سبا او بيګا کې د هغه تسبيح وايئ .

وروسته فرمايي : [هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا] (الاحزاب: ۴۳) .

ژباړه: دی هغه (ذات) دی چې پر تاسې درود استوي او پرښتې يې هم ، څو تاسې له تيارو څخه روښنايۍ ته را وباسي .او (الله) پر مؤمنانو ډير لورونکی دی .

ابن عباس رضی الله عنه وايي چې په دې امت باندې د الله تعالی د جانبه د لويو نعمتونو څخه يو دا نعمت دی چې پر مؤمنانو باندې درود (رحمت) استوي ، د الله تعالی درود د رحمت او برکت په معنی دی او د ملائکو درود د دعا او بښنې معنی لري .

وهذه نعمة من الله تعالى على هذه الأمة من أكبر النعم، ودليل على فضلها على سائر الأمم. وقد قال: "كنتم خير أمة أخرجت للناس" [آل عمران: ١١٠]. والصلاة من الله على العبد هي رحمته له وبركته لديه. وصلاة الملائكة: دعاؤهم للمؤمنين واستغفارهم لهم.(تفسير القرطبي سوره الاحزاب).

۴- د الله تعالی ذکر او عبادت د زړه او روح د اطمنان او داډ يوازنی وسيله ده :

لقوله سبحانه وتعالى :[الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ] (رعد: ٢٨)

ژباړه: هغه کسان چې ايمان يې راوړی او زړونه يې د الله پاک په ياد آراميږي ،خبر شئ چې د الله تعالی په يادښت زړونه ډاډمن کيږي .

Download from:aghalibrary.com

۵- ذكر او عبادت اصلاً شكر دى او د هغه څخه مخ اړول كفران او ناشكري د .

[فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ] (البقره: ١٥٢) .

ژباړه : نو ما ياد كړئ (په ذكر، اطاعت او عبادت) سره چې زه (هم) تاسې ياد كړم (په ثواب او نعمت) او زما شكر او باسئ او نا شكري مه كوئ .

د جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه روايت نقل شوى دى چې : «من أطاع الله فقد ذكر الله ... ومن عصى الله فقد نسي الله» (رواه البيهقي: ٣٩٣/١).

يعني : چا چې د الله تعالى عبادت وكړ هغه الله تعالى ياد كړ ، او چا چې د الله تعالى نافرماني وكړه هغه الله تعالى هير كړ .

سعيد بن جبير وايي : ذكر د الله تعالى عبادت دى نو څوك چې عبادت نه كوي هغه ذكر نه كوي .

عبدالله بن وهب له هشام بن سعيد او هغه له زيد بن أسلم څخه روايت كوي چې : موسى عليه السلام وويل : يا ربه ! څنګه ستا شكر ادا كړم ، رب (جل جلاله) هغه ته وفرمايل : زما ذكر كوه (ما ياد ساته) او ما مه هيروه .(تفسير القرطبي ١٧١/٢ ، تفسير ابن كثير ٤٦٤/١).

۶- ذكر د الله تعالى د نيكو او خاصو بنده ګانو صفت دى:

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلاَ أَوْلاَدُكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ] (المنافقن :٩) .

Download from:aghalibrary.com

ژباړه : ای مؤمنانو ! تاسو دې د الله له ذکر نه نه خپل مالونه غافله کړي او نه خپل اولادونه۔ او هغه څوك چې دا كار وكړي، نو همدغه زيانكاران (تاوانيان) دي.

او فرمايي :[رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ](سورة النور الآية: ٣٧).

ژباړه : هسې سړي يې ثنا او صفت وايي چې تجارت او راكړه وركړه يې د الله له يادولو د لمانځه له ودرولو ، د زكات له وركولو څخه نه بې پروا كوي له هغې ورځې نه ډاريږي چې زړونه پكې اوړي را اوړي او سترګې ردې خيږي.

٧- ذكر د الله تعالى د مدد او نصرت وسيله ده :

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُواْ وَاذْكُرُواْ اللّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ] (الانفال: ٤٥) .

ژباړه : ای مؤمنانو ! كله چې د دوښمن د كومې ډلې سره مخ شوئ نو ښنې مو كلكې كړئ او الله پاک ډير يادوئ ښايي چې برى مو په برخه شي .

٨- د الله تعالى د ذكر څخه غفلت هلاكت او ستره بدبختي ده :

الله سبحانه وتعالى فرمايي: [وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى] (طه: 124).

ژباړه : او چا چې زما له (ياد، عبادت ، او أمر) څخه مخ واړاوه ، نو بې شكه چې د هغه ژوند به تنګ وي او مونږ به هغه د قيامت په ورځ ړوند را پاڅوو .

او فرمـايي: [فَوَيْـلٌ لِلْقَاسِـيَةِ قُلُـوبُهُمْ مِـنْ ذِكْـرِ اللَّهِ أُولَئِـكَ فِي ضَـلالٍ مُبِـينٍ] (الرمز:۲۲).

ژباړه : پس هلاکت دی هغو کسانو ته چې د هغوی زړونه د الله لـه ذکره سخت دي، دغه کسان په ښکاره ګمراهی کې دي.

او فرمـايي: [وَمَـنْ يَعْـشُ عَـنْ ذِكْـرِ الـرَّحْمَنِ نُقَـيِّضْ لَـهُ شَـيْطَاناً فَهُـوَ لَـهُ قَـرِينٌ] (الزخرف:۳۶).

ژباړه: او هر هغه څوك چې د رحمٰن له ذکر نه اعراض کوي (سترګې پټوي)، (نو مونږ به په ده باندې يو شيطان مسلط کړو، نو هغه به لـه ده سره تل ملګرى وي.

دوهم - په سنتو کې د ذکر فضيلت

۱- الله تعالى د نږېوالي وسيله :

لـه ابی هريره رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:«يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، (البخاري)

ژبـاړه: د الله (جل جلا لـه) ارشـاد دی : چې زه خپل بنـده سره هغسې معامله کوم څنګه چې دی په ما باندې ګمان کوي او کله چې دی ما يادوي نو زه ده سره يم ، کچيرې دی ما پخپل زړه کې يادوي زه هم دی په خپل زړه کې يادوم او کچيرې دی ما په مجلس او ټولي کې يادوي زه يې د هغه نه غوره ډله چې پرښتې دي يادوم .

٢- ذكر د بنده درجي لوړوي :

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : « سبقَ المُفَرِّدُونَ » قالوا: ومَا المُفَرِّدُونَ يا رسُول اللَّه؟ قال: « الذَّاكِرُونَ اللَّه كَثيراً والذَّاكِراتُ » (رواه مسلم).

ژباړه : مخكي شول مفردون ، (صحابه كرامو) وويل : يا رسول الله مفردون څوك دي ؟ ويې فرمايل : د الله تعالى زيات ذكر كوونكي نارينه او ښځې .

٣- ذكر د زړه احساس ژوندى كوي :

لـه ابى موسى الأشعري رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:«مَثَلُ الذي يَذكُرُ ربَّهُ وَالذي لا يذكُرُه، مَثَل الحيِّ والمَيِّتِ » (رواه البخاري).

ژباړه: مثال د هغه چا چې د الله (جل جلا له) ذكر كوي او هغه چې غافله وي له ياد د الله تعالى څخه داسې دى لكه ژوندى او مړ .

تشريح : په ذكر سره د زړه احساس ژوندى كيږي چې معروف (نيك كار) او منكر (بد كار) ، حق او باطل پيژني او كله چې د زړه احساس مړ شي نه نيک كار پيژني او نه هم د بد كار څخه د انكار كولو كوم احساس پكې وي او نه هم د حق او باطل تر منځ فرق كولاى شي .

٤- په ذكر مشغول اوسيدل د صالحانو عمل دى :

عبدالله بن بسر رضى الله عنه وايي چې يو سړي رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل :

إنَّ شَرائِعِ الإسْلامِ قَدْ كَثُرتْ علَي، فَأخبِرْني بِشيءٍ أتشَبَّثُ بِهِ قال: « لا يَزالُ لِسَانُكَ رَطْباً مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ » (احمد ، الترمذي باسناد حسن) .

ژباړه: (يا رسول الله !) د اسلامې شريعت احكام ډير دي ما ته داسې شى را وښيه چې زه هغه خپل دستور او مشغله جوړ كړم رسول الله صلى الله عليه وسلم ور ته وفرمايل : د الله پاک په ذكر هر وخت رطب اللسان اوسه (ژبه دې د الله پاك په ذكر لمده او مشغوله ساته) .

تشريح : يعنې په هر حالت كې د الله تعالى په ذكر باندې مشغول اوسيدل د صالحانو عمل دى ، لقوله سبحانه وتعالى :[الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَاماً وَقُعُوداً وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ].

٥- ذكر د الله تعالى د عذاب څخه د نجات وسيله ده :

معاذ بن جبل رضى الله عنه وايي يو سړي رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل : « مَا عَمَلَ آدَمِيٌّ عَمَلاً أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّه» (صحيح الجامع ٥٦٤٤ ، لترغيب والترهيب ٣٢٧/٢) .

ژباړه: د الله تعالى د ذكر نه زيات دچا بنيادم هيڅ عمل د عذاب قبر نه زيات نجات وركونكى نشته.

٦- د ذكر او عبادت پرته دنيا ملعونه ده :

له ابی هريره رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:

« الدُّنْيَا ملْعُونَة، ملْعُونٌ ما فِيهَا، إلاَّ ذِكرَ اللَّه تَعَالَى ، وما والاَه، وعَالما، أوْ مُتَعلِّماً » (رواهُ الترمذيُّ وقال: حديثٌ حسنٌ).

ژباړه : دنيا معلونه ده او څه چې په هغه کې دي ملعون دي ، پرته د الله تعالی له ذكر او عبادت ، عالم او متعلم (د علم زده كول او بل ته ورښودل) .

تشريح : د انسان د پيدايښت هدف د الله تعالی عبادت دی ، ځكه او د هغه مربوط كائنات د انسان لپاره مسخر شوي دي ، څو پورې چې په دنيا كې يو مؤمن هم وي او هغه د الله تعالی ذكر كونكی او عبادت كونكی وي نو موجوده هستي به هم وي مګر كله چې د ځمكې له مخ څخه د الله تعالی ذكر او ياد ختم شي نو بيا به دا هستی هم رنګه او له منځه لاړه شي .

۷- د ذكر پرته ژوند تيرول نقصان او خسران دی :

له ابی هريره رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:

:« مَنْ قعَدَ مَقْعَداً لم يَذْكُرِ الله تعالى فِيهِ كَانَت عليه مِنَ الله ترَة، وَمَن اضطجَعَ مُضْطَجَعاً لايَذْكرُ الله تعالى فيه كَانتْ عَليْه مِنَ الله ترَةٌ» (رواه أبو داود).

ژباړه : څوک چې کوم ځای کيناستو چې هلته يې د الله تعالی ذکر پکې ونه کړو، دا (عمل) د الله تعالی د ناخوښی ملامتيا ده ، او څوک چې کوم ځای کې ده ده لګولي وي (څملاستلی وي) او د الله تعالی ذکر يې پکې نه وي کړی نو دا هم د خسارې ، نقصان او د الله تعالی د خفګان سبب دی

۸- ذکر د شيطان د شر څخه د نجات وسيله ده :

جناب نبي کريم صلی الله عليه و سلم فرمايي : «إذا دخل الرجل بيته فذكر الله عز و جل عند دخوله و عند طعامه قال الشيطان: لا مبيت لكم و لا عشاء. فإذا دخل ولم يذكر الله قال: أدركتم المبيت. و إن لم يذكر الله عند طعامه قال الشيطان: أدركتم المبيت و العشاء»

ژباړه: کله چې سړی کور ته د داخليدو په وخت کې او د خوراک په وخت کې الله ياد کړي نو شيطان وايي: تاسې لره نه تخت شته او نه شپه.

او کله چې داخل شي او الله تعالی ياد نه کړي نو وايي: تخت او استراحت ځای مې پيدا کړ، او که د خوراک په وخت کې الله ياد نه کړي شيطان وايي: تخت او شپه مې پيدا کړل (د شپې تيرولو ځای مې پيدا کړ).

د ذکر فوائد او ګټې

په ذکر کې تر سلو زياتې ګټې دي چې ابن القيم رحمه الله پخپل کتاب "الوابل الصيّب" کې ذکر کړې دي چې ځينې يې په لاندې ډول دي :

۱- د الله تعالی رضا او خوښي.

۲- د غم او پريشانی لريوالی د خوښی او خوشحالی راوستل .

لقوله سبحانه وتعالی :[الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللّهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ] (الرعد: ۲۸)

٣- د زړه ، بدن او ايمان قوت ، زړه ته د الله (جل جلا له) د طرف نه د علم د دروازو پرانيستل .

٤- د زرق پراخي ، پس ذکر د دروازو پرانيستونکى دى .

٥- د ژبې مشغوليدل ، له غيبت او بې ګټې خبرو څخه نجات .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: « لا تُكْثِرُوا الكَلامَ بغَيْرِ ذِكْرِ اللَّه، فَإنَّ كَثْرَةَ الكَلامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّه تَعالَى قَسْوةٌ لِلْقَلْب،وإنَّ أبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ القَلبُ القَاسي » . (رواه الترمذي).

ژباړه : د الله تعالى د ذکر پرته ډېرې خبرې مه کوئ ، ځکه د الله تعالى د ذکر پرته ډيرې خبرې د زړه د کلکوالى سبب کيږي ، او الله تعالى ته په خلکو کې تر ټولو لرې کس سخت زړى سړى دى.

٦- ملائکې د ذکر کونکو د پاره مغفرت غواړي .

لقوله سبحانه وتعالى: [وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا] (غافر:٧).

ژباړه: او د مؤمنانو لپاره بخښنه غواړي .

٧- د زړه ژوندې کيدل او د نفاق څخه نجات .

٨- ذکر کونکى الله (جل جلا له) ته محبوب دى او دى به خلکو ته محبوب وي .

٩- د ګناهونو محو او نابودي ځکه ذکر لويه نيکه ده او نيکي بدي له منځه وړي.

۱۰- د الله (جل جلا له) د عذاب څخه نجات لکه څنګه چې معاذ مرفوعاً روایت کوي :

«ما عمل آدميّ عملاً أنجى له من عذاب الله عز وجل من ذكر الله تعالى» (رواه الإمام أحمد، وصححه المنذري في الترغيب، و صحيح الجامع) .

ژباړه : هيڅ عمل انسان ته د الله د عذاب دومره نجات ورکونکی نه دی لکه ذکر .

۱۱- د قيامت په ورځ د پښېمانتيا نه نجات څکه هغه وخت او مجلس چې په دنيا کې بغير له ذکر تير شوی وي سرې په به هغه باندې افسوس کوي .

۱۲- ذکر نظر نورو عباداتو ته آسانه دی او فضليت يې زيات دی .

۱۳- ذکر کونکي لره نور دی په دنيا کې نور دی په قبر کې او نور دی په حشر کې او نور دی پر پل صراط باندې.

۱۴- د زړه بيداري او د ايمان زياتوالی او قوت :

الله سبحانه وتعالى فرمايي:[إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَاناً وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ](الأنفال:۲).

يعني : يقيناً مؤمنان هغه کسان دي چې کله الله پاک ياد کړ شي د دوی زړونه له (الله) څخه ويرېږي او کله چې د الله پاک آيتونه پرې ولوستل شي نو د دوی ايمان لا پياوړی کوي او دوی پر خپل رب توکل کوي .

۱۵- ذکر د زړه شفا او درملنه ده او غفلت د زړه مرض دی نو خپل زړونه د الله (جل جلا له) په ذکر تداوي کړئ.

۱۶- ډیر ذکر کول هغه که په لاره وي ، کور کې وي او سفر کې وي هغه ځایونه به د قیامت په ورځ په بنده باندې شاهدان وي .

۱۷- د زړه او مخ نوراني کیدل .

۱۸- په تنهایی کې د ذکر پر مهال ژړا کوونکی د قیامت په ورځ د عرش تر سیورې لاندې وي .

۱۹- د هېرې او غفلت څخه نجات .

۲۰- د شیطان د شر څخه نجات .

۲۱- د دوښمنانو پر وړاندې د نصرت وسیله .

۲۲- ذکر د شکر رأس دی چا چې ذکر وکړ هغه شکر ادا کړ .

۲۳- ذکر کول د زهد سبب ګرځي ، چې انسان ته له حب دنیا څخه نجات ورکوي او د آخرت طرف ته یې متوجه کوي .

۲۴- ذکر د زړه سختوالی له منځه وړي .

۲۵- د برکت د نزول سبب ګرځي .

۲۶- مشکلات او سختۍ کموي او د کارونو د آسانی سبب کرځي .

۲۷- د زړه د قوت سبب ګرځي .

۲۸- د الله تعالی په نزد غوره کس هغه دی چې ژبه یې په ذکر لمده وي .

۲۸- د زړه اراده او عزم قوي کوي .

۲۹- زړه غني ګرځوي او له حاجت څخه نجات ورکوي .

د ذِکر تعریف

ذِکر په لغت کې یادول ، ثنا او صفت ، لمونځ ، دعا ، شکر ، اطاعت ، د قرآن قرائت ، تسبیح او تمجید ته وایي .

په اصطلاح کې دوې معناوې لري عام او خاص .

الف)عام : شاملیږي ټولو عباداتو لره لکه : لمونځ ، زکات ، روژه ، حج ، جهاد ، أمر بالمعروف او نهی عن المنکر ، د قرآن تلاوت، تسبیح ، تمجید ، د الله تعالی په قدرتونو کې فکر کول ، د علم شرعي حاصلول ، د منکراتو او ناروا څخه ځان ساتل ذکر بلل کیږي .

ب)خاص : په داسې الفاظو د الله تعالی ذکر کول چې په کتاب الله او سنتو کې ثابت وي لکه : تسبیح ، تمجید او ټول مأثور اذکار کوم چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت شوي وي.

د ذکر کثیر څخه مطلب څه دی ؟

الله سبحانه وتعالی فرمایي:[الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىَ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ] (آل عمران :١٩١) .

ژباړه: هغه کسان چې په ولاړه او ناسته او پر څنګ وهلي باندې الله پاک یادوي او د آسمانونو او ځمکې د پیدایښت (رازونو) کې فکر کوي .

[وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا] (الاحزاب) .

ژباړه: او د الله ډیر ډیر یادوونکي (نارینه) او یادونکې (ښځې) الله پاک دغو ټولو ته بخښنه او لویه بدله چمتو کړې ده .

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً] (الاحزاب: ۴۱-۴۲).

اى مؤمنانو ! الله پاک په ډير ډير يادولو سره يادوئ ، او په سبا او بيګا کې د هغه تسبيح وايئ .

مجاهد رحمه الله وايي : د زيات ذکر کولو حد دا دى چې انسان هر وخت په ولاړه ، ناستي ، څملاستو د الله پاک په ذکر مشغول وي .

ابن صلاح رحمه الله وايي : انسان چې سبا او بيګاه او هر وخت د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه ثابت اذکار او ماثورې دعا ګاني وايي او په هغه باندې همشوالى وکړي .

ابن عباس رضى الله عنه په تفسير ددې آيت [وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ]وايي : الله تعالى چې پر خپلو بندګانو کوم عبادات مقرر کړى دي د هغه د پاره يې يو حد ټاکلى دى مګر د ذکر او د الله پاک د ياد د پاره يې څه حد نه دى ټاکلى همدارنګه په نورو عباداتو کې د معذور احوال هم په نظر کې نيول شوى دي مګر د ذکر په باره کې څوک مغذور نه شميرل کيږي نو بنا پر دې د الله پاک ذکر او ياد په ولاړه ، ناسته ، څملاستو ، شپه او ورځ ، په وچه او بحر ، په سفر کې ، فقر او غنا په حال کې ،د ناروغۍ او جوړتيا په حال کې ،په پټه يا ښکاره په ټولو حالاتو کيداى شي .

لکه مخکې مو چې وويل ذکر په عامه معنى عبارت دى: د الله (جل جلا له) يادولو څخه لکه عبادات ، د قرآن تلاوت ، په ټولو حالاتو کې د الله تعالى ياد ساتل مثلاً په کار او معاملاتو کې د الله تعالى او د هغه د پيغمبر صلى الله عليه وسلم د اوامرو ياد ساتل او په هغه باندې عمل کول او د الله تعالى په مخلوق او

قدرتونو کې فکر کول ، الله تعالی ته د ورتګ او فنا کیدو فکر کول او تسبیح ، تهلیل او تمجید او هغو دعاګانو او اذکارو ذکر کول کوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه ثابت شوی وي ټول ذکر او د الله تعالی یاد او ذکر بلل کیږي او واقعاً چې مسلمان هر وخت د الله (جل جلا له) په ذکر کې مشعول وي او زړه یې د هغه (جل جلاله) د یاد سره تړلی وي . (فقه السنة) .

د ذکر آداب

الله سبحانه وتعالی فرمایي : [وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ] (الأعراف:۲۰۵) .

ژباړه: او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زاری او ویره ،او په ټیټ نه په لوړ آواز په سبا او بیګا کې یاد کړه او له غافلانو څخه مه کیږه .

په پورته آیت کریمه کې د ذکر لپاره اووه آداب بیان شوي دي :

اول – اخلاص :ذکر عبادت دی او د هر عبادت د قبول لپاره دوه شرطونه دي :

الـف): اخلاص لله ، یعني عبادت به خاص د الله تعالی لپاره وي د ریا ، شرک او منافقت څخه پاک وي .

ب): اتباع رسول الله ، عبادت به د رسول الله صلی الله علیه وسلم په طریقه ادا کړې .

دوهم – تضرع ، سکون او اطمنان او د بیړې او تیزی ترک کول .

دریم – په زړه کې د الله تعالی نه (خوف او رجاء) او د هغه د اسماء او صفاتو احترام او عظمت .

څلورم – ذکر به د جهر (په زوره) او خفيه (په ورو) تر منځ وي ، يعنې په دومره اندازه چې په غوږونو سره د ذکر الفاظ وارويدل شي .

په موسوعة الفقهيه کې راغلي : فَيَنْبَغِي أَنْ لا يَجْهَرَ بِالذِّكْرِ فَوْقَ مَا يُسْمِعُ نَفْسَهُ ؛ لأَنَّ ذَلِكَ أَقْرَبُ لِلْخُشُوعِ وَأَبْعَدُ مِنَ الرِّيَاءِ.

يعنې : ښايي چې ذکر په زوره نه وي بلکي دومره اندازه چې خپله يې سړي واروي ځکه دا خشوع ته لنډ او د رياء څخه لرې دی.

پنځم – دا چې ذکر به په زړه او ژبه سره وي .

شپږم – ذکر به د سبا او ماښام په وخت کې وي ځکه چې دغه وخت زړه له دنيوي مشغلوتياوو فارغ وي .

اوم – د زړه حضور ،ذکر به د زړه په يقين او حضور سره وي ، ډير خلک د تدبر او د زړه له حضور څخه غافله وي .

د سيد الاستغفار په حديث کې راغلي «من قالها مؤقناً بها» (څوک چې په يقين او حضور سره وايي).

د تدبر او د زړه له حضور څخه خالي زړه سره ذکر کول داسې دی لکه يو مريض چې درمل واخلي خو د هغه د خوراک په اندازه او وخت نه پوهيږي نو د هغه به څه فائده وي ؟

ذکر کوونکی به د ذکر پر مهال تدبر او حضور لرونکی وي او په دې به پوهيږي چې څه وايم .

ډیر کسان داسې دي چې کله درسره خبرې کوي او یا ستا خبرو ته غوږ وي نو د هغه په لاس کې تسبیح وي او ذکر کوي ، نه پوهیږم چې دا څنګه ذکر دی ؟ غوږ دې چیرې ، فکر دې چیرې او څه وایې ؟

د ذِکر مراتب

افضل ذکر هغه دی چې په زړه ، ژبه او اندامونو سره وي لکه : لمونځ .
بیا هغه ذکر چې په ژبه او زړه یعنې د زړه حضور او تدبر سره وي لکه : د قرآن تلاوت ، تسبیحات .
او د ژبې پرته یوازې د زړه ذکر لکه : د الله تعالی په قدرتونو کې تفکر کول ، خوف ، رجاء او نور .
او کچیرې د تدبر ، فکر او د زړه د حضور پرته یوازې په ژبه باندې ذکر وشي ثواب لري د ذکر د مراتب څخه یو مرتبه ده ځکه ژبه په حق باندې مشغوله وي .
آیا د قرآن تلاوت افضل او که تسبیحات ، تهلیل او تکبیر ویل ؟
ځواب : د قرآن تلاوت افضل ذکر دی .
په دلیل د دغه حدیث شریف :
«أفضل الکلام بعد القرآن أربع وهی من القرآن لا یضرک بأیهن بدأت : سبحان الله ، و الحمدلله ، ولا اله الا اللله ، و الله أکبر» (رواه ، احمد ، مسلم و ابن حبان).

يعني : د قرآن څخه غوره كلام دا څلور دي چې له قرآن څخه دي : «سبحان الله ، و الحمدلله ، و لااله الا الله ، و الله أكبر » باک نه کوي چې هرې يوې تسبيح څخه پيل وکړې (ترتيب پکې ضرور نه دی).

او همدارنګه مسنونه او مأثور اذكار پخپل وخت کې تر نورو اذکارو څخه غوره دي .

د تسبيحاتو ويلو طريقه

هغه اذكار او تسبيحات چې په عدد سره مقيد شوي دي ، شميرل يې د ګوتو په بندونو باندې افضل دي ځکه چې ګوتې د قيامت په ورځ مسئولې او په بنده باندې ګواهي ورکوي .

په دليل د دغه حديث :« عليكن بالتسبيح و التهليل و التقديس ، و اعقدن بالأنامل ، فانهن مسؤولات مستنطقات » (رواه ابوداود و الترمذي).

تسبيحات په دواړو لاسونو ښې او چپ سره جايز دی مګر په د ښي لاس په ګوتو باندې افضل دی .

والأمر في ذلك واسع ، ولا حرج في استعمال أنامل اليدين جميعاً كما هو ظاهر من حديث يسيرة المتقدم ، ولكن استعمال أنامل اليد اليمنى في ذلك أفضل ؛ لما تقدم (فتاوى اللجنة الدائمة ٧ / ١٠٥ – ١٠٧) .

د لاس د ګوتو پرته په تسبيح سره شميرل جايز دي او د تسبيح كارول بدعت نه دی ځکه تسبيح د ذکر د شميرلو وسيله ده . مګر د لاس د ګوتو په بندونو سره شميرل افضل دي (اذكار الصباح و المساء ص: ٣٥).

أَنَّ الْعَقْدَ بِالأَنَامِلِ أَفْضَلُ لا سِيَّمَا مَعَ الأَذْكَارِ بَعْدَ الصَّلاةِ ، أَمَّا فِي الأَعْدَادِ الْكَثِيرَةِ الَّتِي يُلْهِي الاشْتِغَالُ بِعَدِّهَا عَنِ التَّوَجُّهِ لِلذِّكْرِ فَالأَفْضَلُ اسْتِعْمَالُ السُّبْحَةِ (الموسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٩).

دوهم فصل

مطلق او مقید اذکار

اذکار په دوه ډوله دي مطلق او مقید .

مطلق : هغه اذکار دي چې په خاص وخت او ځای پورې تعین نه وي بلکي په ټوله ورځ کې ویل کیږي .

مقید : هغه مأثور او مسنونه اذکار دي چې په خاص وخت او خاص ځای کې د جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت شوی دي .

اوس دغه مقید مأثور او مسنونه اذکار بیانوو :

د سبا او بیگا اذکار

صباح و المساء (سبا او ماښام) کوم وخت دی؟

د صباح په باره کې مشهور قول دا دی چې د سبا ختلو څخه پیل تر لمر ختلو پورې دوام لري ، په دلیل د دغه قول د الله تعالی : [وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ] (ق : ۳۹).

او ځنې علماء کرام وايي د سبا ختلو څخه تر زوال پورې دوام لري.

او المساء (ماښام) د مازدیکر د لمانځه څخه پیل تر ماښام یا لمر پرېوتلو پورې دوام کوي ،او ځنې علماء کرام وايي د مازدیگر له لمانځه تر نیمې شپې پورې ، او ځیني علماء وايي د ماښام څخه تر صبح صادق (سبا ختلو) پورې ، مگر قوي قول دا دی چې د مازدیگر له لمانځه څخه تر ماښام پورې .

(أذكار الصباح و المساء ص ۶۵ / عبدالعزيز بن المرزوق).

د صباح (سبا) او مساء (ماښام) اذکار

اول- سبا سل ځله او ماښام سل ځله «سُبْحَانَ اللهِ وَ بِحَمْدِهِ » ويل :

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من قال إذا أصبح و إذا أمسى مئة مرة : (سبحان الله و بحمده) ؛ غفرت ذنوبه وإن كانت أكثر من زبد البحر» (صحيح الترغيب ٦٥٣).

ژباړه: څوک چې سل ځله سبا او بيګا «سبحان الله و بحمده » ووايي ، ده ته به د ګناهونو مغفرت وشي که څه هم د بحر د جګ يا کف په څير وي .

دوهم- سبا درى ځله او ماښام درى ځله ويل :«رَضِيتُ باللهِ ربًّا وبالإسلامِ دينًا وبمحمدٍ نبيّا» .

ژباړه : زه په دې باندې راضي يم چې الله (جل جلاله) مې رب دى ، اسلام مې دين دى او محمد (صلى الله عليه وسلم) مې نبي دى.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمْسِي ثَلاَثَ مَرَّاتٍ: رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا، وَبِالإِسْلاَمِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا، كَانَ حَقًّا عَلَى اللهِ تَعَالَى أَنْ يُرْضِيَهُ» (رواه الترمذي،احمد و ابؤداود).

يعني: څوک چې د سهار او ماښام په وخت درى ځله ووايي « رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا ......» نو په الله تعالى حق دى چې هغه به د قيامت په ورځ خوشالوي .

دريم- سهار او ماښام اووه ځله ويل « حَسْبِيَ اللَّهُ لا إِلهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ » .

ژباړه : بس دی ماته هغه الله پاک چې پرته له هغه بل د عبادت لايق نشته ، پر هغه مې توکل کړی ، او هم دی د لوی عرش څښتن دی .

په فضيلت د دغه دعا کې له ابی الدرداء څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«مَنْ قالَ فِي كُلّ يَوْمٍ حِينَ يُصْبحُ، وَحِينَ يُمْسِي :[حَسْبِيَ اللَّهُ لا إلـهَ إلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ العَرْشِ العَظِيم]سَبْعَ مَرَّاتٍ كَفَاهُ اللَّهُ تَعالى ما أهمَّهُ مِنْ أمْرِ الدُّنْيا والآخِرَة» (رواه ابو داؤد ۳۲۱/۴) .

يعني : څوک چې دا ذکر (حَسْبِيَ اللَّهُ لا إلـهَ إلاَّ...) په هره ورځ کې سهار او ماښام اووه ځلې ووايي ، الله پاک به يې د دنيا او آخرت د کارونو او انديښتنو لپاره ورته کافي وګرځوي .

خلورم- سهار او ماښام درى ځله ويل « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَع اسْمِهِ شيء في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم »

ژباړه : د هغه الله په نوم چې له نامه سره يې هيڅ شی په ځمکه او آسمان کې ضرر نه رسوي ، او هغه ښه اوريدونکی ، ښه پوه دی .

عثمان بن عفان رضی الله عنه روايت نقل کړی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي

« مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ فِي صَبَاحِ كلِّ يَوْمٍ ومَسَاءِ كلِّ لَيْلَة: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَع اسْمِهِ شيء في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم، ثلاث مَرَّات، إلاَّ لَمْ يَضُرَّهُ شَيءٌ » (رواه أبو داود، والتِّرمذي وقال: حديث حسن صحيح).

ژباړه : کوم بنده چي په هره ورځ کې سهار او ماښام « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي.... » درى ځله ووايي نو هغه ته به هيڅ شى ضرر ونه رسوي .

او د ماښام پر مهال دا ذکر ويل کيږي «أعُوذُ بِكَلماتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ لم تَضُرَّك» (رواه مسلم).

ژباړه : د الله پاک په بشپړ کلام سره د هغه د مخلوقاتو له شر نه پناه غواړم .

رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يو کس راغى چي لړم چيچلى وو نو هغه (صلى الله عليه وسلم) د دغو کلماتو ويلو ارشاد ورکړ .

پنځم- سهار او ماښام درى ځله (قل الله أحد) او معوذين (قل اعوذ برب الفلق ، قل اعوذ برب الناس) ويل.

د عبدالله بن خُبيب رضى الله عنه څخه روايت دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم ماته وفرمايل :

« اقْرا: قُلْ هوَ اللَّه أَحَد، والمعوِّذَتَيْن حِينَ تُمْسِي وَحِينَ تُصبح، ثَلاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كلِّ شَيْءٍ » (رواهُ أبو داود والترمذي وقال: حديثٌ حسن صحيح).

ژباړه : د سهار او ماښام په وخت درى ځله قل الله احد ، معوذتين ووايه ستا لپاره د هر شي کفايت کوي .

شپږم- سهار او ماښام درى ځله ويل « يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ »(رواه النسائي فى الكبرى).

ژباړه : ای د کامل ژوند ښتنه ! ای د کائناتو تدبیرونکیه ! ، ستا په رحمت سره فریاد کوم او مدد غواړم ، زما ټول کارونه برابر کړې او زما نفس (او خواهشاد) ته مې د سترګي د رپ په اندازه هم مه سپارې

پورته دعا رسول الله صلى الله عليه وسلم خپلې لور فاطمې رضى الله عنه ته ښودلې ده .

اووم- سهار او د ماښام لمانځه نه وروسته لس ځله ویل « لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ »

ژباړه: نشته لائق د عبادت مګر الله دی ، هغه يو دی ، شريک نلري ، ده لره تولواکي ده ، او هغه لره پوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دی .

له ابی ایوب رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي:

مَن قال إذا أصبحَ :«لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ» عشْرَ مرَّاتٍ كُتِب له بهنَّ عشْرُ حسناتٍ ومُحي بهنَّ عنه عشْرُ سيِّئاتٍ ورُفِع له بهن عشْرُ درجاتٍ وكُنَّ له عَدْلَ عِتاقةِ أربعِ رقابٍ وكُنَّ له حرَسًا مِن الشَّيطانِ حتَّى يُمسيَ ومَن قالهنَّ إذا صلَّى المغربَ) مَن قال دبُرَ صلاتِه إذا صلَّى :لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه دبُرَ صلاتِه فمِثلُ ذلك حتَّى يُصبِحَ (صحيح ابن حبان ۲۰۲۳ ، صحيح الترغيب ۴۷۴).

ژباړه : څوک چې سهار لس ځله ووایي : «لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ » نو هغه ته به لس نیکی ولیکل شي ، او لس

ګناهونه به يې وبخښل شي ، او لس درجې به يې لوړې شي ، د څلورو مريانو د آزادولو په اندازه (اجر) به ورکړل شي ، او تر ماښام پورې به له شطان څخه په امان وي او همدارنګه که د ماښام د لمانځه وروسته يې ولولي هم دومره ثواب لري او يا يې که څوک د لمانځه وروسته ووايي په همدې شان ثواب لري .

آتم- يو ځل د سهار او ماښام دعا ويل :

ابی هريره رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به سهار داسې ويل « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وبِكَ أَمسَيْنَا وبِكَ نَحيا، وبِكَ نَمُوت، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ » .

ژباړه : ای الله (ستا په حکم) مونږ سهار کړو ، او (ستا په حکم سره) مونږ ماښام کړو ، او ستا (په حکم سره) ژوند کوو ، او ستا (په حکم سره) مرو ، او تالره بيا درتګ دی .

او کله به چې ماښام شو داسې به يې ويل : « اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وبِكَ نَحْيا، وبِكَ نمُوتُ وإِلَيْكَ المَصِير » (رواه أبو داود والترمذي وقال: حديث حسن).

ژباړه: ای الله (ستا په حکم) مونږ ماښام کړو ، او ستا (په حکم) ژوند کوو ، او ستا (په حکم) مرو ، او تا لره مو بيرته درتګ دی.

د « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبحْنَا» په باره په احاديث کې مختلف الفاظ نقل شوي دي مسلم شريف داسې دعا نقل کړې ده « أَصْبَحْنَا وَأَصبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . رَبِّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِا اليَوم وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِا اليَوم وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ . رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ . رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ» (رواه مسلم).

ژباړه :سهار شو پر مونږ او ټولواکي ټوله خاص الله لره ده ، او ټوله غوره ستاینه الله لره ده ، د الله پرته بل معبود برحق نشته ، هغه یو دی ، شریک نلري ، او هغه پر هر څه قادر دی ، ای ربه! پدې ورځ کې چې څه خیر دی ، او ددې وروسته چې څه خیر دی زه له تانه د هغه سوال کوم، او پدې ورځ کې چې څه شر دی او له هغه نه وروسته چې څه شر دی له هغه څخه پر تا پناه غواړم ، ای ربه ! په تا سره له تنبلی ، او د لوی عمر بدوالي او ذلت څخه پنا غواړم ، ای ربه ! د دوزخ او قبر له عذاب څخه پر تا پناه غواړم .

د ماښام پر مهال به د « أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ» پر ځای «أمسَيْنَا وَ أمسى» وایي .

نهم- د سهار د لمانځه وروسته دا دعا ویل « اللّٰهم إنّي أسْألُك علمًا نافعًا، ورزقاً طيِّبًا، وعملًا متقبَّلًا»

ژباړه : ای الله ! زه له تانه د ګټور علم ، پاکې روزی ، او قبول شوي عمل سوال کوم .

ام المؤمنين أم سلمة رضی الله عنها روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به چې کله د سهار لمونځ ادا کړ دا دعا « اللّٰهم إنّي أسْألُك علمًا نافعًا....» به يې لوستله (رواه احمد و صحیح ابن ماجه ۷۶۲).

لسم- سهار او ماښام دا دعا ویل :« اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ مِنْ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تحتي» .

ژباړه : ای الله ! زه له تانه په دنیا او آخرت کې د معافی او سلامتی سوال کوم ، ای الله ! زه له تانه په خپل دین او دنیا کې او پخپل اهل او مال کې د معافی او

سلامتى سوال كوم ، اى الله ! زما غيبونه پټ كړې ، او ويره را څخه لرې كړې ، اى الله ! ما د مخې نه ، او د شا نه ، او ښي خوا نه ، او د چپې خوا نه ، او د پورته خوا محفوظ كړې ، او زه ستا په لويى سره له دې نه پناه غواړم چې د لاندې خوا نه ناڅاپه هلاک شم .

ابن عمر رضى الله عنهما روايت كوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم هيڅكله هم په سهار او ماښام كې دغه كلمات نه دي ترک كړي « اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ..... » (صحيح ، البخاري في الأدب المفرد- ١٢٠٠، ابـــــــؤداود ، النســــــــائي- ٥٠٧٤، وابـــــــــن حبـــــــان -٩٦١)

او يا دا دعا ويل :

«اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ أَشْهَدُ أَنَّ لا إِلَهَ إلا أَنْتَ ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمَنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ» (مسند أحمد باسناد صحيح ٤٣/١،الترمذي صحيح حسن ٣٣٩٢ ، صحيح ابن حبان ٩٦٢).

ژباړه : اى الله ! په پټو او ښكاره عالمه ! اى د آسمانونو او ځمكې پيدا كونكيه ! اى د هر شي پالونكيه او واكمنه ! زه شاهدي وركوم چې پرته ستا بل د عبادت وړ معبود نشته ، زه پر تا باندې د خپل نفس د شر نه ، او د شيطان د شر او شرک نه پناه غواړم .

د اسلام لومړي خليفه حضرت ابوبكر صديق رضى الله عنه عرض وكړ چې يا رسول الله ! ما ته داسې كلمات را وښيه چې سهار او ماښام يې وايم ، جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم هغه ته وفرمايل چې دا اذكار وايه :« اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ............. » .

يوولسم – سهار يا ماښام او يا د ورځې او شپې په كوم حصه كې «سيد الاستغفار» ويل :

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ».

ژباړه : اى الله ! ته زما پروردګار يې ، بيله تا نه بل د عبادت وړ او لائق نشته ، تا زه پيدا كړى يم ، او زه دې بنده يم ، او زه د خپل توان سره ستا پر عهد او وعده ولاړ يم ، زه په تا سره د خپلو كړو له شر نه پناه غواړم ، زه ستا په هغه نعمت اقرار كوم چې ما ته دې راكړى ، او په خپله ګناه اقرار كوم ، نو ما ته بخښنه وكړې ، چې ستا څخه پرته بل څوک ګناه نشي بخښلاى .

رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايلي : كوم بنده چه په اخلاص او د زړه په يقين سره د ورځې په څه حصه كې د الله په حضور كې دا عرض وكړي (اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا....) او په دغه ورځ د شپې شروع كيدو نه مخكې مړ شي نو بې شكه دى به جنت ته ځي او همدارنګه كه د شپې په څه حصه كې د الله تعالى په حضور كې دا عرض وكړي او د سبا كيدو نه مخكې دى مړ شي بې شكه دى به جنت ته ځي) (صحيح البخاري).

دولسم – پر رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې ډير ډير دود ويل .

د سهار او ماښام مختصر اذكار

١- «سُبْحَانَ اللهِ وَ بِحَمْدِهِ » (١٠٠ ځله سهار او ماښام)

٢- رَضِيتُ باللّهِ ربًّا وبالإسلامِ دينًا وبمحمدٍ نبيّا» (٣ ځله سهار او ماښام)

٣- « حَسْبِيَ اللَّهُ لا إِلـهَ إِلاَّ هُـوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُـوَ رَبُّ العَـرْشِ العَظِيمِ » (٧ ځله سهار او ماښام)

٤- سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ، عَدَدَ خَلْقِهِ ، وَرِضَا نَفْسِهِ ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ (٣ ځله يوازې سهار)

٥- « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَع اسْمِهِ شيء في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم » (٣ ځله سهار او ماښام)

٦- «قل هـو الله أحـد » ، « قـل اعـوذ بـرب الفلـق » ، «قـل اعـوذ بـرب الـنـاس» (٣ ځله سهار او ماښام)

٧- « يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ » (٣ ځله سهار او ماښام)

٨- « لا إلهَ إلّا اللّهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ » (١٠ ځله سهار او ماښام لمانځه وروسته)

٩- « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبحْنَا وبِكَ أَمسَيْنَا وبِكَ نَحيا، وبِكَ نَمُوت، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ » (١ ځل سهار)

« اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وبِكَ نَحيا، وبِك نمُوتُ وإِلَيْكَ المَصِير » (١ ځل ماښام)

١٠- « اللّهم إنّي أسألُك علمًا نافعًا، ورزقاً طيّبًا، وعملًا متقبَّلًا» (١ ځل سهار)

۱۱- :« اللَّهُـمَّ إِنّي أَسْـأَلُكَ الْعَافِيَـةَ فِي الـدُّنْيَا وَالْآخِـرَةِ، اللَّهُـمَّ إِنّي أَسْـأَلُكَ الْعَفْـوَ وَالْعَافِيَـةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُـمَّ اسْتُرْ عَـوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَـاتِي، اللَّهُـمَّ احْفَظْنِي مِـنْ بَيْنِ يَـدَيَّ وَمِـنْ خَلْفِي وَعَـنْ يَمِينِي وَعَـنْ شِـمَالِي وَمِـنْ فَـوْقِي وَأَعُـوذُ بِعَظَمَتِكَ مِنْ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تحتِي» (۱ ځل سهار او ماښام)

۱۲- «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ».

(يو ځل سهار او ماښام يا د ورځې او شپې په څه حصه كې)

۱۳- ډير ډير درود شريف ويل

د ماښام يا بيګا اذكار

۱- هر بيګا د «تبرک الذي» د سورت تلاوت :

د ابى هريره رضى الله عنه نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : إن سورة في القرآن ثلاثون آية شفعت لصاحبها حتى غفر له هى : تبارك الذي بيده الملك (صحيح الماجه – ۳۰۶۸) .

ژباړه: په قرآن كې درش ايته دي چې د تلاوت كوونكي د پاره تر هغه پورې شفاعت كوي تر څو هغه وبخښل شي دا تبارک الذي (سورة الملک) دى .

ابن مسعود رضى الله عنه نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«سورة تبارك هي المانعه من عذاب القبر» (السيوطي صحيح الجامع ٤٧٢٧ – سلسلة صحيحية ١١٤٠) .

ژباړه: سورت تبارک الذی د قبر د عذاب مانع ګرځي .

عبدالله ابن مسعود رضى الله عنه وايي : «من قرأ تبارك الذي بيده الملك كل ليلة منعه الله بها من عذاب القبر ، وكنا في عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم نسميها المانعة» (رواه النسائي (٦ / ١٧٩) وحسنه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب ١٤٧٥).

ژباړه: چا چې هره شپه تبارک الذی تلاوت کړ الله تعالى به هغه د قبر له عذاب څخه وساتي ، او مونږ به د رسول الله صلى الله عليه وسلم په زمانه کې تبارک الذي سورت ته المانعه ويلو (د قبر د عذاب مانع) .

٢- ماښام يا بيګا د البقرې ورستي آيتونه تلاوت کول :

د البقره سورت ورستني دوه آيتونو (آمن الرسول ... تر آخر د سورت پورې) تلاوت کول د انسان د حفاظت سبب ګرځي ،رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي : من قرأ بالآيتين من آخر سورة البقرة في ليلة كفتاه (البخاري – ٥٠٠٨).

ژباړه:څوک چې د سورت بقرې ورستي دوه آيته د شپې تلاوت کړي ده لره کافي دي (د هر شر او بلا دافع ګرځي)

٣- د بيده کيدو پر مهال د آيت الکرسي تلاوت کول :

ابى هريره رضى الله عنه وايي : چې رسـول الله صلى الله عليه وسلم ماته د زكات د مال د ساتنې دنده سپارلې وه ، يو كس راغى او په غلا يې پيل وكړ ، هغه مې ونيو چې زه دې رسـول الله ته ورولم ، هغه زارى وكړې بيا مې خوشى كړ، بله ورځ بيا راغلى بيا مې ونيو او زارى يې وكړې خوشى مې كړ، او دريمه ورځ بيا راغى بيا مې كلك ونيو چې دا ځل دې رسول الله ته ورولم ، هغه را ته وويل ما خوشى كړه زه به تاته څو ګټور كلمات در وښيم ، ويې ويل : هغه كوم كلمات دي ؟ ويې ويل : «إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ الآيَةَ (اللَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلا يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، .... »

ژباړه: كله چې د خوب بسترې ته ځې آيت كرسي (اللَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ... تر آخر د آيت پورې) وايه، ټوله شپه به پرښتې ستا حفاظت كوي او تر سبا پورې به تا ته شيطان نه راځي .

دا قيصه مې رسـول الله صلى الله عليه وسلم ته بيان كړه هغه وفرمايل : حال دا چې هغه يو ډير دروغجن كس دى مګر تا ته يې رشتيا ويلي .

يعني شـيطان خپـل زار پـاش كـړى چې څـوک «ايـة الكرسـي » ووايي د هغـه بـه پريښتې حفاظت كوي شيطان به هغه ته نشي نږدې كيدلى .

۴- د بيده كيدو پر مهال د قل الله ، معذتين تلاوت :

د قل الله أحد او معوذتينو (قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس) تلاوت د انس او جن د شر او وسواسو سحر او جادو نه نجات دى .

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّه عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ، جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا، فَقَرَأَ فِيهِمَا:)قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ(وَ)قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ(وَ)قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ(ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلاثَ مَرَّاتٍ. (البخارى:٥٠١٧)

ژباړه: د بي بي عايشې رضى الله عنه نه روايت دى چه رسول الله صلى الله عليه وسلم دا عادت ؤ چه هر شپه به چه كله د آرام د پاره خپلې بسترې ته تللو نو خپل دواړه لاسونه به يې يو ځاى كړل او قل هو الله ، قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس ولوستل بيا به يې په لاسونو باندې وپوكل بيا د كوم ځاى پورې چه كيده په خپل مبارک بدن به يې راكشول دا عمل به يې درى ځله تكرارولو .

سوره اخلاص د قرآن دريمې حصې د تلاوت ثواب لري .

وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال : قال رسول صلى الله عليه وسلم :« أيعجز أحدكم أن يقرأ في ليلة ثلث القرآن ؟ ، قالوا وكيف يقرأ ثلث القرآن ؟ قال صلى الله عليه وسلم :«قل هو الله أحد ” تعدل ثلث القرآن » (رواه مسلم).

ژباړه: ابن عباس رضى الله عنه وايي : رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : آيا د تاسې څخه څوک په دې عاجز دي چې په يوه شپه كې درى ځل قرآن تلاوت كړي ؟ مونږ وويل څنكه به څوک درى ځله تلاوت وكړاى شي ؟ رسول الله صلى

الله عليه وسلم وفرمايل : د قل الله أحد تلاوت د قرآنکريم د تلاوت له دريمې حصې سره برابر دى .

٥- د جُمعې په شپه د سوره الکهف تلاوت :

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «من قرأ سورة (الكهف) ليلة الجمعة، أضاء له من النور ما بينه وبين البيت العتيق » (صحيح الترغيب والترهيب / ٧٣٦).

ژباړه: چا چې د جمعې په شپه سورت الکهف تلاوت کړ د هغه لپاره به د ده او بيت العتيق تر منځ نور وي.

أبي الدرداء رضى الله عنه روايت کړى دى چې نبى صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف عُصم من الدجال وفي رواية .من آخر سورة الكهف » (رواه مسلم).

ژباړه: چا چې د سورت الکهف لس اوليني آيتونه ياد کړل د دجال د فتنې نه په امن شي او په بل روايت کې دي آخر د سورت الکهف .

د اوداسه اذکار

د اوداسه مخکې «بسم الله » ويل او د اوداسه وروسته ويل «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَـهَ إِلَّا اللَّه، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ الله وَرَسُولُهُ»

عمر بن الخطاب رضى الله عنه روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : د تاسې څخه چې څوک اودس وکړي او د پوره آدابو سره په ښه شان اودس وکړي بيا د اوس کولو وروسته ووايي :

[أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ]
نو د ده د پاره به د جنت تولې دروازې خلاصې شي هغه چې په كومه دروازه جنت ته تلل غواړي جنت تلاى شي (روا مسلم) .
او وروسته دا دعا ويل :« اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ » .

د آذان اذكار

جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم د آذان په ځواب وركولو چې يو د آذان ظاهري ځواب او بل د هغه حقيقي ځواب وركول يعني جومات ته تلل دي د جنت زيرى وركړى دى خو افسوس چې زمونږ خبرې او مجلس د آذان په وخت كې هم جاري وي او جومات ته د جماعت ادا كولو لپاره ډير كم خلك ځي .
د آذان په ځواب كې به هماغه د مؤذن الفاظ تكراروي يعني كله چې مؤذن ووايي «الله أكبر الله أكبر» اوريدونكى به هم وايي «الله أكبر الله أكبر» همداسې تر آخره ، خو د «حيَّ على الصلاة » او «حيَّ على الفلاح» په ځواب كې به « لا حول ولا قوة إلا بالله » وايي .
ځوك چې آذان ته د زړه ښځه ځواب وركړي داخل به شي جنت ته (رواه مسلم :٣٨٥).
«إذا قال المؤذن الله أكبر الله أكبر فقال أحدكم الله أكبر الله أكبر ثم قال أشهد أن لا إله إلا الله قال أشهد أن لا إله إلا الله ثم قال أشهد أن محمدا رسول الله قال أشهد أن محمدا رسول الله ثم قال حي على الصلاة قال لا حول ولا قوة إلا بالله ثم قال حي على الفلاح قال لا حول ولا قوة إلا بالله ثم قال الله أكبر الله أكبر

قال الله أکبر الله أکبر ثم قال لا إله إلا الله قال لا إله إلا الله من قلبه دخل الجنة » (رواه مسلم : ٣٨٥) .

د آذان دعا :

«اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ» .

ژباړه : ای الله ! ددې مکملې بلنې او کيدونکې لمونځ پروردګاره ! محمد صلی الله عليه وسلم ته په جنت کې خاصه درجه ، او خاص فضيلت ورکړې ، او هغه ستايلی شوي مقام ته يې ورسوي کوم چې تا ورسره وعده کړې .

د جابر بن عبدالله رضی الله عنه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي : څوک چې آذان واروي او دا دعا (اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاةِ الْقَائِمَةِ، ......) ووايي نو هغه کس به زما د شفاعت څخه برخمن شي.(البخاری:٦١٤).

د جومات اذکار

جومات ته د ننوتلو دعا :«اللَّهُمَّ! افْتَحْ لِي أبْوابَ رَحْمَتِكَ » (المسلم: ٧١٣).

ژباړه: ای پروردګاره ! ما ته ستا د رحمت دروازې پرانيزه .

د جومات څخه د وتلو دعا : « اللَّهُمَّ! إنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ » (رواه مسلم)

ژباړه: ای پروردګاره ! ما ته ستا د فضل دروازې پرانيزه .

د لمانځه وروسته اذكار

١- د ثوبان رضى الله عنه نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د سلام ګرځولو وروسته درى ځله استغفار :«أَسْتَغْفِرُ الله، أَسْتَغْفِرُ الله، أَسْتَغْفِرُ الله » ويل او ورسته يي دا دعا ويله : « اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلام، ومِنكَ السَّلام، تباركْتَ يَاذا الجلالِ والإكرام » (المسلم ٥٩١).

ژباړه : اى الله ! ته له ټولو عيبونو نه پاک يې ، او سلامتيا ستا له جانبه ده ، با بركته ذات يې ، اى د لويي او عزت وركولو څښتنه .

٢- له ابى امامة رضى الله عنه نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :«من قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة ، لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت» (رواه النسائي وصححه ابن حبان او صحيح الجامع) .

ژباړه : څوک چې د فرض لمانځه څخه وروسته ايت الكرسي ولولي ، كله چې وفات شي جنت ته به داخل شي .

٣- له ابو هريره نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي : «من سبح الله دبر كل صلاة ثلاثا وثلاثين، وحمد الله ثلاثا وثلاثين وكبر الله ثلاثا وثلاثين تلك تسع وتسعون ثم قال تمام المائة لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير، غفرت له خطاياه و إن كانت مثل زبد البحر (المسلم ٥٩٧) .

ژباړه: څوک چې د هر لمانځه وروسته ٣٣ ځله «سبحان الله» ، ٣٣ ځله

«الحمدلله» ۳۳ ځله «الله اکبر» ووايي چې ټول ۹۹ ځله کيږي او د «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» په ويلو ۱۰۰ ځله پوره کړي د هغه (کوچني) ګناهونو به وبخښل شي که څه هم د بحر د کف په شان وي .

«لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

ژباړه : د الله پرته بل هيڅ د عبادت وړ نشته ، هغه يو دی ، شريک نلري ، هغه لره (د ټولې هستۍ) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دی.

د مُغيره بن شُعبَةَ رضی الله عنه روايت دی چې جناب رسول الله صلی الله عليه وسلم د هر فرض لمانځه وروسته داسې ويل : «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(متفق عليه)

ژباړه : د الله تعالی پرته بل معبود برحق نشته ، هغه يو دی ، شريک نلري ، هغه لره (د کائناتو) پاچاهي او پوره غوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دی ، ای الله ! ته چې (چا ته) څه ورکوې ، د هغه څوک مانع بندونکی نشته ، او ته چې (له چا نه) څه بند کړې ، د هغه څوک ورکونکی نشته ، او فائده نه کوي مالدار لره د هغه مال ستا د عذاب (په لرې کولو کې).

۴- جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم معاذ بن جبل رضى الله عنه ته په دغه دعا وصيت کړى دى چې د هر لمانځه وروسته به يې وايې :« اللَّهُمَّ أعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ »

ژباړه: اى الله! زما سره کومک وکړه تر څو زه د تا په ذکر او ياد کې ووسم او ستا شکر ادا کړم او ستا سم عبادت وکړم (ابوداود: ۱۵۲۲ بإسناد صحيح) .

۵- سعد بن وقاص رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د لمانځه وروسته داسې دعا ويله :

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» (رواه البخاري) .

ژباړه : اى الله ! زه پر تا پناه غواړم له بخل ، او پر تا پناه غواړم له بزدلى او پر تا پناه غواړم له نا کاره عمره (چې د ذلت سبب شي) او پر تا پناه غواړم د دنيا له فتنې او پر تا پناه غواړم د قبر له عذاب څخه .

۶- عقبه بن عامر رضى الله عنه وايي چې ماته رسول الله صلى الله عليه وسلم حکم کړى چې « أَنْ أَقْرَأَ بِالْمُعَوِّذَاتِ ، فِي دُبُرَ كُلِّ صَلاَةٍ» (رواه احمد ، ابؤداود ، النسائي ،صحيح الحاكم ، و صحيح ابن حبان).

ژباړه: د هر لمانځه وروسته به (قل هو الله أحد) ، (قل اعوذ برب الفلق) ، (قل اعوذ برب الناس) وايې .

حافظ ابن حجر رحمه الله وايي : د (بالمعوذات) څخه مطلب درى سورتونه (قل الله أحد او معوذتين) دي .

قل هوالله أحد او معوذتين به د سهار او ماښام درى ځله او په د نورو لمونځونو وروسته يو ځل .

د لمانځه نه وروسته اذكارو خلاصه

١- «أَسْتَغْفِرُ الله» (٣ ځله)

٢- «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلام، ومِنكَ السَّلام، تباركْتَ يَاذا الجلالِ والإكرام » (يو ځل)

٣- «اية الكرسي» (يو ځل)

٤- « سبحان الله» (٣٣ ځله) ، « الحمدلله» (٣٣ ځله) ، «الله أكبر» (٣٣ ځله).

٥- «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (يو ځل)

٦- «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(يو ځل)

٧- :« **اللَّهُمَّ أعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ** » (يو ځل)

٨- «قل هو الله أحد» ، «قل اعوذ برب الفلق » ، «قل اعوذ برب الناس» (سهار او ماښام درى ځله نورو لمونځونو كې يو ځل)

٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ (يو ځل)

کور ته د ننوتلو او وتلو اذکار

د کور څخه د وتلو دعا : «بِسْمِ اللهِ تَوَّكَّلْتُ عَلَى اللهِ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ» (سنن ابوداود ۴ / ۳۲۵).

ژباړه: د الله په نوم په الله پاک توکل کوم او د الله تعالی پرته د رجوع ځای او قوت نشته .

کور د ننوتلو پر مهال به «بسم الله» او نور اذکار وايي او سلام به اچوي که په کور کې څوک وي يا نه .

جاء في موسوعة الفقهية : " يُستحبّ أن يقول إذا دخلَ بيتَه: باسم الله، وأن يكثِرَ من ذكر الله تعالى، وأن يسلّمَ سواء كان في البيت آدميّ أم لا، لقول الله تعالى: (فإذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتاً فَسَلِّمُوا على أنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً) النور ۶۱" انتهى من "الأذكار"

الموسوعة الفقهية" (۸/ ۹۲):

جناب نبي کريم صلى الله عليه و سلم فرمايي :

«إذا دخل الرجل بيته فذكر الله عز و جل عند دخوله و عند طعامه قال الشيطان: لا مبيت لكم و لا عشاء. فإذا دخل ولم يذكر الله قال: أدركتم المبيت. و إن لم يذكر الله عند طعامه قال الشيطان: أدركتم المبيت و العشاء»

ژباړه: کله چې سړی کور ته د داخليدو په وخت کې او د خوراک په وخت کې الله ياد کړي نو شيطان وايي: تاسې لره نه تخت شته او نه شپه.او کله چې داخل شي

او الله تعالی یاد نه کړي نو وایي: تخت او استراحت ځای مې پیدا کړ، او که د خوراک په وخت کې الله یاد نه کړي شیطان وایي: تخت او شپه مې پیدا کړل (د شپې تیرولو ځای مې پیدا کړ).

د خوراک اذکار

د خوراک په شروع کې «بِسم الله» ویل او که په شروع کې «بسم الله» ویل هېر شي نو بیا به داسې وایي: «بِسْمِ اللهِ فِيْ أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ» (د الله پاک په نوم په اول او آخر کې شروع کوم) .

د خوراک وروسته دعا :«الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ أَطْعَمَنِيْ هَذَا وَرَزَقَنِيْهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّيْ وَلاَ قُوَّةٍ» [سنن ابوداود]

ژباړه: ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې ما ته یې دغه خوراک راکړ او ما ته یې بغیر د قوت او قدرت له صرف کولو روزي راکړه .

یا دا دعا ویل : «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ» (رواه ابوداود :٣٨٥٠،الترمذي: ٣۴۵٧).

ژباړه: ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې مونږ ته یې خوراک راکړ او مونږ ته یې د څښاک شی راکړ او ګرځولي یو مونږ مسلمانان .

د میلمه دعا د کور اهل ته :«اللهُـمَّ أَطْعِـمْ مَـنْ أَطْعَمَني وأَسْـقِ مَـنْ سـقَاني» [صحیح مسلم ٣ / ١٢۶]

ژباړه: ای الله! چا چې ما ته خوراک راکړ هغه ته خوراک ورکړي او چا چې ما ته د څښاک شی راکړ هغه ته د څښاک شی ورکړي .

د قضای حاجت اذکار

بیت الخلاء ته د ننوتلو دعا :«بِسْمِ اللهِ، اللهُمَّ إنّي أعُوذُ بِكَ مِنَ الخُبُثِ والخبائِثِ» (صحیح بخاري او صحیح مسلم).

ژباړه: د الله پاک په نوم ، ای پروردګاره ! زه پر تا پنا وړم له (شره) د (شیطان) نارینه او ښځینه .

د بیت الخلاء نه د وتلو دعا :[غُفْرانَكَ] «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَذْهَبَ عَنِّی الأَذَى وَعَافَانِی» (سنن ترمذي و ابؤداود).

ژباړه: ستا څخه بخښنه غواړم ، ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې زما څخه یې مضر شیان لرې کړل او ما ته یې روغتیا او نجات راکړ.

او یوازې [غُفْرانَكَ] ویل هم صحي دي .

د خوب اذکار

د خوب نه مخکې دعا : «بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا»(البخارى: ۶۳۲۴).

ژباړه: ای الله! ستا په نوم زما ژوندي کیدل او مړه کیدل دي.

د خوب نه د بیداریدو دعا :

«الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أمَاتَنَا وإلَيْهِ النُّشُورُ» (رواه مسلم).

ژباړه: ثناء او ستاینه هغه الله پاک لره ده چې مونږ يې وروسته له مرګ څخه ژوندي کړو او د هغه طرف ته زمونږ رجوع کول دي .

د عطسه (پرنجيدلو) دعا

کله چې انسان ته پرنجی ورشي وايي به : «الحَمْدُ لِلّهِ» او څوک چې له ده سره موجود دي هغوی به وايي : «يَرْحَمُكَ اللّهُ» (الله پاک دې پر تا ورحمیږي). پرنجي کوونکی به د هغه په ځواب کې وايي: «يَهْدِيْكُمُ اللّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ» (الله پاک د تا ته هدايت وکړي او الله پاک د ستاسې حال يا بال بچ صالح وګرځوي) (صحيح بخاري ٧ / ١٢٥ ، او مسند امام احمد)

د بازار اذکار

بازار ته د داخليدو دعا :

«لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوْتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ» (سنن الترمذي و مسند امام احمد).

ژباړه: نشته لائق د عبادت مګر الله دی ،چې هغه يو دی ،شريک نه لري ، هغه لره پاچاهي او تولې ستاينې دي ، ژوندي کول او مړه کول کوي ، او هغه ابدي ژوندی دی چې هيځکله نه مري ، د ده په بلاکيف لاس کې خير او ښېګڼې دي او هغه په هر څه باندې قادر دی .

حضرت عمر رضى الله عنه روايت كوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :«من دخل السوق فقال لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو حي لا يموت، بيده الخير، وهو على كل شيء قدير، كتب الله له ألف ألف حسنة، ومحا عنه ألف ألف سيئة، ورفع له ألف ألف درجة» (رواه الترمذي وابن ماجة و الترغيب والترهيب ٢/٥١٧).

ژباړه : څوک چې بازار ته داخليږي او وواېي :«لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو حي لا يموت، بيده الخير، وهو على كل شيء قدير» ، الله تعالى به ده لره زر زر نيكۍ وليكي ، او له ده څخه به زر زر بدۍ لرې كړي او زر زر درجې به يې لوړې كړي.

د سفر اذكار

كله چې سړى غواړي سفر وكړي له خپلې كورنۍ او خپلوانو نه به داسې خداى په آماني كوي :

«أَسْتَوْدِعُ اللهَ دِيْنَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيْمَ عَمَلِكَ»(سنن الترمذي و مسند امام احمد).

ژباړه: ستا دين ، ستا امانت او ستا د عمل خاتمه پر الله پاک سپارم.

مقيم به مسافر ته داسې دعا كوي :

«أَسْتَوْدِعُكُمُ اللهَ الَّذِيْ لاَ تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ» (مسند احمد ، ابن ماجه).

ژباړه: تا پر الله پاک سپارم هغه الله تعالى چې هغه ته كله څه وسپارل شي نو هغه نه ضايع كوي.

د سفر د روانیدو په وخت کې دعا :

«اللّٰهمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ» (صحيح مسلم).

ژباړه: ای پروردګاره ! ته (زما) د سفر صاحب يئ او (زما) د کورنی نائب يئ ، ای پروردګاره ! پر تا پنا غواړم له سختيو د سفر څخه او ديدنيو او بد حالی څخه په مال ، کورنی او اولاد (خپل) .

سورلۍ ته د پورته کيدو په وخت کې دعا :

دری ځله به « **اللهُ أَكْبَرُ** » وايي او بيا به دا دعا ووايي :

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ﴾. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِيْ سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِيْ السَّفَرِ، وَالْخَلِيْفَةُ فِيْ الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَعُوْذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِيْ الْمَالِ وَالْأَهْلِ» (رواه مسلم).

ژباړه : پاک دی هغه ذات چې مونږ ته يې دا (سورلی) تابع کړې ده ، او مونږ د هغه مهاروونکي نه يو ، او يقيناً چې مونږ خپل رب ته بيرته ورتلونکي يو .

ای الله ! مونږ په دې سفر کې له تانه د نيکی او پرهيزکاری او داسې عمل سوال کوو چې تا ته خوښ وي ، ای الله ! ته مونږ ته دا سفر آسانه کړې ، او اوږدوالی يې راته لنډ کړې، ای الله ! ته په سفر کې ملګری ، او په کور کې سرپرست يې ، ای

الله ! زه پر تا پناه غواړم د سفر د سختی نه ، او له خوار حالت او مال او عيال ته له ناوړه بیرته ستنیدو نه .

او كله چې د سفر څخه را وګرځي د پورته دعا سره به لاندي اذكار وايي:

«آيِبُوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ» (صحيح مسلم).

ژباړه : مونږ بیرته راتلونکي ،توبه ایستونکي، عبادت کونکي یوازې د خپل پروردګار ثنا ویونکي یو .

ښار او کلي ته د ننوتلو دعا :

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ ، وَرَبَّ الأَرَضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَيْنَ ، فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا »

[رواه النسائي في "السنن الكبرى" (٥/٢٥٦) والحاكم في "المستدرك" (٦١٤/١) وقال :هذا حديث صحيح الإسناد].

ژباړه : ای الله ! د اوو آسمانونو او د هغو تر سیوري لاندي (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د اوو ځمکو او د هغو بر سیره (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د شیطانانو او په هغه سره د ګمراه شویو (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د بادونو او په هغه سره د الوزول شویو (مخلوقاتو) پروردګاره! زه ددې کلي خیر ، او د هغه د اوسیدونکو خیر ، او د هغه څه خیر درنه غواړم کوم چې په هغه کې دي ، او په تا سره پناه

غواړم د هغه له شر نه ، او د هغه د اوسیدونکو له شر نه او د هغه څه له شر نه کوم چې په هغه کې دي .

د ختلو او ښکته کېدو دعا :

جابر رضی الله عنه وايي: کله به چې په لوړه ختلو « الله أكبر» به مو ویل ، او کله چې به ښکته کیدو نو «سُبْحَانَ الله » به مو ویل (فتح الباري شرح البخاري: ١٦٣/٦).

د باران غوښتلو دعا

«اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْثاً مُغِيثاً مَرِيئاً مَرِيعاً، نَافِعاً، غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلاً غَيْرَ آجِلٍ»

(ابؤداود بإسناد صحيح) .

ژباړه : ای الله ! پر مونږ باران ووروې ، نجات ورکونکی ، مزه دار ، واښه شنه کونکی ، فائده رسونکی ، بې ضرره ، ژر کیدونکی ، نه ځنډيرونکی .

د قبر د زيارت دعا

«السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُسْلِمِيْنَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقُوْنَ وَيَرْحَمُ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِيْنَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِيْنَ أَسْأَلُ اللهَ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ» [صحيح مسلم: ٢ / ٢٧١].

ژباړه: السلام علیکم ای اهل د دغه قبرونو له مؤمنانو او مسلمانانو ، بې شکه که الله پاک و غواړي مونږ به هم حتمي ستاسو سره یو ځای شو ، الله پاک دې

زمونږ په پخوانيو او ورستنيو رحم وکړي ، لـه الله پاک څخه د ځان او تاسې د پاره عافيت (د دنيا او آخرت د عذاب څخه نجات) غواړم .

د مريض د عيادت (پوښتنې) دعا

«لاَ بَأْسَ طَهُوْرٌ إِنْ شَاءَ اللّهُ» (رواه البخاري).

څه پروا نشته ، ان شاء الله (دا مرض به ستا د ګناهونو) د پاکوالي سبب وي .

«أَسألُ اللّهَ العَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، أَنْ يَشْفِيَک» (رواه الترمذي ، ابؤداود ، صحيح الجامع).

ژباړه : لـه هغه لـوی او د عظمت څښتن الله نـه سوال کوم چې د لـوی عـرش څښتن دی ، چې تا لره شفا درکړي (اووه ځلې

د واده کولو يا سپرلۍ اخيستلو دعا

«اللّٰهُمَّ إِنّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ» [سنن ابوداود: ٢ / ٢٤٨].

ژباړه: ای پروردګاره ! زه ستا څخه ددې د خير سوال کوم ، او د هغه څه د خير سوال درنه کوم چې تا هغه پيدا کړی ده ، او پناه غواړم په تا سره ددې له شر نه ، او له هغه شر نه په کوم چې تا هغه پيدا کړې ده .

د جامې اغوستلو دعا

«الحَمْدُ لِلّهِ الذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوبَ) وَ رَزَقَنِيهِ مِنْ غَيرِ حَوْلٍ مِنّي وَ لاقُوةٍ» (اهل سنن ، ارواء الغليل: ٧/٤٧)

ژباړه : ساینه هغه الله لره ده چې ما ته یې دا جامه را واغسته، او د کوم طاقت او قوت پرته یې ماته راکړه .

د نوي جامې اغوستلو دعا :

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ ، أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ»

(ابوداود و الترمذي).

ژباړه: ای الله! ساینه تا لره ده چې ما ته دې دا (جامه) را واغسته ، زه له تا څخه د هغې خیر او د څه لپاره چې جوړه شویده د هغه د خیر سوال درنه کوم، پر تا پنا غواړم له شره د هغه او له شر د هغه د کوم د پاره چې دا لباس جوړ شوی دی .

د میاشتې د لیدلو دعا

«اللهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيْمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيْقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللهُ» [صحيح ابن حبان: ٨٨٨ ،سنن الترمذي: ٥ / ٥٠٦].

ژباړه: الله لوی دی ، ای پروردګاره ! د دغه میاشتې را ختل پر مونږ باندې د امن ، ایمان ،جوړتیا او اسلام او پر هغو شیانو د توفیق سبب کړې کوم چې ستا خوښ دي ، زما او ستا پروردګار الله دی .

د مجلس د ختم دعا

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» [سنن الترمذي ،ابؤداود،و النسائي].

ژباړه: ای الله ته پاک یۍ ، ثنا او ستاینه تا لره ده ، زه شاهدي ورکوم چې بغیر له تا بل معبود بر حق نشته ، او له تا څخه بخښنه غواړم او تا ته توبه کوم.

د خپلې بی بی سره د کوروالة کولو په وخت کې دعا

«بِسْمِ اللهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا» (البخاري و مسلم).

ژباړه: د الله پاک په نوم ، ای الله ! ته مو له شیطان نه لرې کړې ، او هغه اولاد چې مونږ ته يې راکوي د شیطان څخه يې لرې کړې (د هغه له شر او ضرر يې وساتې) .

د علم د طلب دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً و أَعُوْذُ بِكَ مِنْ عِلمٍ لا يَنفع» [صحيح ابن حبان: ۸۲،سنن ابن ماجه: ۲ / ۳۲۷]

ژباړه: ای الله! ستا څخه علم نافع غواړم او له داسې علم پر تا پنام وړم چې په هغه کې ګټه نه وي.

د خطرناكو امراض د وقايې دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجُذَامِ، وَالْجُنُونِ، وَسيِّئِ الأَسْقَامِ» (صحيح ابن حبان: ١٠١٧).

اى الله! پر تا پنا غواړم له (مبتلا كيدو) د پيس ، ليونتوب او نورو بدو مرضو څخه.

د شرک نه د نجات دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوْذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ» [مسند احمد: ۴ / ۴۰۳].

اى الله ! زه پر تا پنا غواړم له دې چې ستا سره څوک شريک ونيسم حال دا چې زه ور باندې پوه وم او له تا څخه بخښنه غواړم له هغه (شرک) نه چې زه پرې نه پوهيږم .

د دوښمن سره د مخامخ كيدو دعا

«اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا» [مسند احمد، مشكاة المصابيح].

الهي ! زمونږ عيبونه پټ كړې او زمونږ ويره په امن او ډاډ بدله كړې

د چرگ ،خره او سپي د آواز په وخت كې دعا

ابى هريره رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا». (رواه البخاري).

ژباړه : کله مو د چرګ آواز واورید د الله تعالی فضل او کرم وغواړئ ،ځکه هغه دغه مهال پرېښته ویني ، او کله مو چې د خره آواز واورید له شیطان څخه پر الله تعالی پناه غواړئ ځکه چې هغه دغه مهال شیطان ویني .

او فرمایي :« إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكِلاَبِ وَنَهِيقَ الْحُمُرِ بِا للَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ ، فَإِنَّهُنَ يَرَيْنَ مَا لاَ تَرَوْنَ »

ژباړه : کله مې چې په شپه کې د سپیو او خرو آواز واورید په الله پناه وغواړئ ، ځکه هغوی داسې څه ویني چې تاسې نه وینئ .

د قهر او عصې په وخت دعا

«أَعُوذُ بِاللّه مِن الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ »

ژباړه: زه په الله سره له رټل شوي شیطان نه پناه غواړم .

د پور یا قرض نه د نجات دعا

«اللَّهُمَّ اكْفِنِيْ بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِيْ بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» [سنن الترمذي: ۵ / ۵۶۰].

ای الله! زما احتیاجات او اړتیاوې له حلال رزق څخه پوره کړه او ما د حرامو له خوړلو وساتې او بغیر له تا څخه ما د نورو ټولو نه ستا په فضل او مرحمت سره بې نیازه کړې .

د ايمان د ثبات دعا

حضرت انس رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به دا دعا ډيره لوستله:

«يا مُقَلِّبَ القُلوبِ ثَبِّت قَلبي عَلَی دِينِكَ » (الترمذی: ۲۱۴۰و احمد: ۱۶۰/۱۹).

ژباړه :ای د زړونو بدلونکی خدايه! زما زړه ستا په دين ثابت وګرځوه .

د هدايت دعا

«يَا عِبَادِي: كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ» (رواه مسلم).

ژباړه: ای زما بندګانو ! ټول د تاسې لار ورکي او ګمراه ياست مګر هغه څوک چې ما ورته هدايت کړی وي ، پس زما څخه هدايت وغواړئ چې زه تاسې ته هدايت وکړم .

د ځان او خپل اهل عيال د پاره د هدايت دعا کوئ د اهل عيال د پاره د هدايت دعا ځکه خاص اهميت لري چې که خدای مه کړه هغوی بې لاري شي ستا څخه به يې پوښتنه کيږي ځکه چې ته د هغوی پر وړاندې مسئول يې، او بل دا چې الله سبحانه وتعالی د رښتني مؤمنانو د صفاتو څخه يو همدا صفت بيانوي چې:

هغوی د خپل ځان په اصلاح اکتفا نه کوي بلکي د خپل اهل عيال اصلاح هم له خپل رب څخه غواړي، قال تعالی :[وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا] (الفرقان: ۷۴).

د غم او پريشانى دعا

ابن عباس رضى الله عنهما وايي چې جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم به د غم ، مشكل او پريشانى په وخت كې دا دعا لوستله :« لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ (رواه البخاري ومسلم).

ژباړه: د ستر او بردباره الله پرته بل معبود برحق نشته ، د الله پرته چې د ستر عرش پروردګار دى بل برحق معبود نشته ، د الله پرته چې د آسمانونو او ځمكې او عرش كريم پروردګار دى بل معبود برحق نشته .

د هر كار په پيل كې «بسم الله » ويل

د هر كار په پيل كې (بسم الله) ويل :

د تعجب او خوشحالى په حالت كې :« سبحان الله » ، «الله أكبر» ويل .

د خوشحالى د خبرې په اوريدولو په وخت كې: «الحمدلله» ويل .

د خپه كوونكي خبر او غم په وخت كې : «انا لِلّه و انا اليه رَاجعُون » .

د ښه شي ليدلو او صفت په وخت كې : «ماشآء الله» .

د غلطى ليدلو وروسته : «أستغفر الله» ويل .

دريم فصل

مطلق (غير مقيد) اذكار

مخكې مو وويل چې اذكار په مطلق او مقيد سره ويشل شوي دي ، مقيد هغه اذكار دي چې په وخت ، ځاى يا شمير سره مقيد شوي وي لكه : د سبا او ماښام اذكار ، د لمانځه وروسته اذكار ، د خوب او خوراک اذكار او نور .

او مطلق هغه اذكار دي چې په وخت او ځاى سره مقيد شوي نه وي بلكې د ورځې يا شپې په هره حصه كې يې ويل جايز دي لكه : د قرآنكريم تلاوت د ورځې او شپې په هره حصه كې يې تلاوت زيات اجر او ثواب لري مګر د قرآن د تلاوت لپاره غوره او افضل وخت د شپې آخره حصه او يا د سهار د لمانځه وروسته ، همدارنګه «لا اله الا الله » ، «سبحان الله» ، «الله اكبر» او نور اذكار مطلق اذكار بلل كيږي .

د قرآن كريم تلاوت

د قرآنكريم د هر توري په تلاوت سره مؤمن ته لس نيكى ليكل كيږي .

له ابن مسعود رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :« مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ الم حَرْفٌ، وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَامٌ حَرْفٌ وَمِيمٌ حَرْفٌ ». (رواه الترمذي والدارمى و سلسلة صحيحة).

ژباړه: چا چې د قرآن يو حرف ولوستلو، نو هغه لره يوه نيكي ده او د يوې نيكى لس چنده بدله ده (د وضاحت لپاره فرمايي :) زه دا نه وايم (يعني زما مطلب دا

نه دی) چه الم یو حرف دی، بلکه الف یو حرف دی لام یو حرف دی او میم یو حرف دی.

ابی سعید خدري رضی الله عنه وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي: « يقول الرب عز وجل من شغله القرآن عن ذكري وعن مسألتي أعطيته أفضل ما أعطي السائلين وفضل كلام الله على سائر الكلام كفضل الله على خلقه ».

(رواه الترمذی والدارمی و البیهقی فی شعب الا یمان).

ژباړه: د الله تبارک وتعالی ارشاد دی: چه کوم سړی قرآن مجید مشغول وساتلو زما په ذکر سره او زما نه په سوال او دعا کولو سره زه به هغه ته د هغې نه غوره ورکړم کوم چه سوال کوونکو او دعا کوونکو ته یې ورکوم او د نورو خبرو په پرتله د الله تعالی کلام یا خبرې ته داسې عظمت او فضیلت حاصل دی لکه د خپل مخلوق په مقابله کې چه الله تعالی ته فضیلت حاصل دی .

د ماهر قرآن مقام

عن عایشه قالت رسول الله صلی الله علیه وسلم :«الماهر بالقرآن مع السفرة الكرام البررة، والذي يقرأ القرآن ويتتعتع فيه وهو عليه شاق له أجران» (رواه مسلم).

ژباړه: د حضرت عایشه رضی الله عنها نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: چا چې په قرآن کې مهارت حاصل کړی وي او هغه د یاد نه یا د مخې نه په بهتره طریقي سره او بې تکلیفه روان لولي هغه به د معزز وفا دارو او فرمانبردارو فرښتو سره وي او کوم بنده چه قرآن پاک د ښه نه یادولو یا د نه روانیدو په وجه سره په زحمت او مشقت سره داسې وایي چه په هغی کې نښلي نو هغه ته به دوه اجرونه ورکول کیږي (یو دتلاوت او بل د زحمت او مشقت) .

د قرآن تلاوت د غفلت څخه نجات دی:

ابی هریرة رضي الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :«من قرء عشر ايات في ليلة لم يكتب من الغافلين» (رواه حاكم ،حديث صحيح).

ژباړه: څوک چې لس آيتونه د شپې تلاوت کړي هغه به د غافلينو نه شمارل کيږي.

د «لا اله الا الله » ذکر

جابر رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :«أفضل الذكر لا إله إلا الله وأفضل الدعاء الحمد لله» (المشكاة المصابيح ٢/٤٣٥).

ژباړه: په ټولو کې غوره ذکر «لاإله إلاالله» دی او په ټولو کې غوره دُعا «الحمدلله» ده.

له ابی سعيد الخدري رضى الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :

« قال موسى: يا رب علمني شيئاً أذكرك به،وأدعوك به، قال: يا موسى قل لا إله إلا الله، قال: يا رب كل عبادك يقول هذا، قال: قل لا إله إلا الله، قال: إنما أريد شيئاً تخصني به، قال: يا موسى! لو أن أهل السماوات والأراضين السبع في كفة ولا إله إلا الله في كفة مالت بهنّ لا إله إلاالله» (رواه النسائي في عمل اليوم والليلة، وابن حبان في صحيحه)

ژباړه: يو ځل موسى عليه السلام د الله پاک په دربار کې عرض وکړ چې ما ته يو شی وښايه چې په هغې سره زه تا يادوم او تا پرې بولم ، الله پاک وفرمايل: «لا إله

إلا الله» وايه ، ده عرض وکړ چي دا خو ستا ټول بندګان وايي ، ارشاد وشو چي «لا اله الا الله» وايه (موسی) عرض وکړ زما ربه زه داسي مخصوص شی غواړم چي بس ما ته راکړ شي ،ويي فرمايل ای موسی! کچېرې اوه آسمانونه او ځمکي د تلې په يوه پله کې کيښودل شي او «لا إله إلا الله» په بل طرف کې کيښودل نو «لا إله إله الله» به دروند شي .

« لا اله الا الله » تر ټولو غوره ذکر دی چې ددې ذکر لپاره وخت او شمير په سنتو کې نه دی ټاکل شوی هر څومره زيات يې چې څوک وايی په همغه اندازه به ثواب ورته ليکل کيږی .

د «سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم » ذکر

جناب نبی صلی الله عليه وسلم فرمايلي: «کلمتان خفيفتان على اللسان ، ثقيلتان في الميزان ، حبيبتان إلى الرحمن : سبحان الله و بحمده ، سبحان الله العظيم» (صحيح البخاري ٧٥٦٣).

ژباړه: دوې کلمې په ژبه ډيرې آسانه دي او په تله د ميزان کې ډېرې درنې دي او الله ته ډيرې خوښې دي هغه: سبحان الله و بحمده ، سبحان العظيم .

ابی هريره رضی الله عنه وايي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي : « لأن أَقُولَ سبْحانَ اللَّه، وَالحَمْدُ للَّه، ولا إلَـه إلاَّ اللَّه، وَاللَّه أكْبر، أَحبُّ إليَّ مِمَّا طَلَعَت عليهِ الشَّمْسُ » (رواه مسلم).

ژباړه : دا چې ووایم : «سبحان الله و الحمدلله ،ولا اله الا الله والله أكبر» ماته تر دغه ټولو كائناتو چې لمر پرې راخليږي خوښ دي .

له ابی مالك حارث بن عاصم اشعري رضی الله نه روايت دی چې رسول الله صلی الله علیه فرمايلي:

«الطُّهُورُ شَطْرُ الإِيْمَانِ، وَالْحَمْدُ للهِ تَمْلأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ تَمْلآنِ -أَوْتَمْلأُ- مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ» (رواه مسلم).

ژباړه : پاكي او نظافت نيم ايمان دی ، او الحمدلله (ويل داسې نيكي ده) چې د ميزان پله ډكوي او سبحان الله او الحمدلله د آسمان او ځمكې منځ ډكوي .

د « لا حول و لا قوة » ذكر

له ابو موسی اشعري رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول صلی الله عليه وسلم ما ته وويل : ای عبدالله بن قيس! و مې ويل : لبيک يا رسول الله ، ويې فرمايل : آيا تا ته داسې كلمه و نه ښيم چې د جنت له خزانو څخه يوه خزانه ده ؟ و مې ويل : هو يا رسول الله زما پلار او مور تر تا قربان شي ، ويې فرمايل : «لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِاللَّهِ» (رواه البخاري) .

ابی هريره رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي :«لا حول ولا قوة إلا بالله دواء من تسعة وتسعين داء أيسرها الهم» (رواه الطبراني في الأوسط) .

ژباړه : «لا حول و لا قوة الا بالله» د ۹۹ مرضونو دوا ده چې آسانه يې د غم لرې كول دی.

پورته ذكر شوي څلور اذكار الباقيات الصالحات بلل كيږي .

په حديث شريف کې راغلي : له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه چا پوښتنه وکړه چې باقيات صالحات څه دي ؟ وې فرمايل :«التكبير، والتهليل، والتسبيح، والحمد لله، ولا حول ولا قوة إلا بالله »، [رواه مالك و ابن حبان ، وصححه الحاكم].

د «لا إله إلا الله، وحده لا شريك له ...» ذكر

له أبي هريرة رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من قال: لا إله إلا الله، وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على شيء قدير. في يوم مائة مرة، كانت له عدل عشر رقاب، وكتبت له مائة حسنة، ومحيت عنه مائة شيءة، وكانت له حرزا من الشيطان يومه ذلك حتى يمسي، ولم يأت أحد بأفضل مما جاء به، إلا أحد عمل أكثر من ذلك» (صحيح البخاري: ٣١١٩).

ژباړه: څوک چې د ورځې سل ځله «لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » ووايي هغه ته به د لسو غلامانو د آزادولو ثواب رسي ، او هغه د پاره به سل نيکی وليکل شي او د هغې نه به سل بدى يا کوچني ګناهونه پاک شي ، او په هغه ورځ به د شيطان څخه ساتل شوى وي او هيڅ څوک به (د قيامت په ورځ) د ده څخه غوره عمل پيش نه کړي مګر هغه کس چې د ده څخه يې زيات عمل کړى وي .

«استغفار » ويل

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :«و الله انى استغفرو الله و اتوبو اليه فى اکثر من سبعين مرة »(رواه البخاري) .

ژباړه: په الله پاک قسم چې زه په ورځ کې له اويا ځلو زيات د الله تعالى څخه مغفرت غواړم او د هغه دربار کې توبه وباسم .

همدارنګه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ، فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ، وَأَسْتَغْفِرُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ»

ژباړه : اى خلکو الله ته توبه وباسئ او د هغه څخه بخښنه وغواړئ ، ځکه زه په ورځ کې سل ځله الله تعالى ته توبه او استغفار باسم .

له ابن عباس رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من لزم الاستغفار جعل الله له من کل ضيق مخرجاً و من کل هم فرجاو رزقه من حيث لا يحسب» (سنن ابى داؤد) .

ژباړه: چا چې استغفار کول پر خپل ځان لازم وګرځول نو الله پاک به ده ته د هرې سختى څخه د خلاصون لاره پيدا کړي او د هر درد او غم څخه به يې خلاصوي او د داسې طرف نه به رزق ورکوي چې د ده ګمان هم نه وي .

په ټولو کې غوره استغفار « سيد الأستغفار » دى کوم چې د سبا او ماښام په اذکار کې بيان شو .

اسماء الحسنى

له ابى هريره رضى الله عنه څخه روايت دى چې آنحضرت صلى الله عليه وسلم فرمايلي : إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلا وَاحِدًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ مائة (رواه البخاري و مسلم) .

ژباړه : د الله تعالى نه نوي نومونه دي هر چا چې هغه ياد كړل يا يې تلاوت كړل نو جنت ته به داخل شي .

او اسماء الحسنى دا دي :

«هو الله الذي لا إله إلا هو الرحمن الرحيم الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار المتكبر الخالق البارئ المصور الغفار القهار الوهاب الرزاق الفتاح العليم القابض الباسط الخافض الرافع المعز المذل السميع البصير الحكم العدل اللطيف الخبير الحليم العظيم الغفور الشكور العلي الكبير الحفيظ المقيت الحسيب الجليل الكريم الرقيب المجيب الواسع الحكيم الودود المجيد الباعث الشهيد الحق الوكيل القوي المتين الولي الحميد المحصي المبدئ المعيد المحيي المميت الحي القيوم الواجد الماجد الواحد الصمد القادر المقتدر المقدم المؤخر الأول الآخر الظاهر الباطن الوالي المتعالي البر التواب المنتقم العفو الرءوف مالك الملك ذو الجلال والإكرام، المقسط الجامع الغني المغني المانع الضار النافع النور الهادي البديع الباقي الوارث الرشيد الصبور».

اسم اعظم

د اسم اعظم په باره کې څه د پاسه خلويښت اقوال دي چې تر ټولو قوي اقوال په لاندې ډول دي :

١- عن بريدة الاسلمي قال: سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ .قَالَ: فَقَالَ: "وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ سَأَلَ اللَّهَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أَعْطَى". [أخرجه أبو داود (1493) والترمذي (3475)، وابن ماجة (3857)].

ژباړه: د بريده اسلمي رضی الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د يو سړي دا دعا واوريده چې ويل يې (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ)، روايت کوونکی وايي چې بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : قسم دي وي زما په هغه ذات باندې چې زما روح د هغه په لاس کې دی چې يقيناً ده د الله په اسم اعظم باندې سوال وکړ هغه اسم اعظم چې کله په هغې باندې دعا وشي نو هغه قبليږي او چې کله د هغې پوسيله وغوښتل شي نو ورکول کيږي .

٢- عن انس بن مالک قال سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم رجلاً يقول : «اللهم إني أسالك بان لك الحمد لااله الا انت المنان بديع السماوات و الارض ياذا الجلال و الاكرام ياحي ياقيوم فقال النبي : لقد دعا الله تعالى باسمه العظيم الذي اذا دعي به اجاب واذا سئل به اعطى» [رواه أحمد و البخاري في الادب المفرد و رواه الاربعة].

ژباړه: له انس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د یو سړي څخه واوریدل چې ویل یې : (اللهم إني أسالك بان لك الحمد لااله الا انت المنان بديع السماوات و الارض ياذا الجلال و الاكرام ياحي ياقيوم) پس رسول الله وفرمایل : چې هغه په اسم اعظم باندې سوال وکړ ځوک چې په دې باندې سوال وکړي قبلیږي او چې کله د هغې پوسیله څه وغوښتل شي نو ورکول کیږي .

٣- عن أسماء بنت يزيد ، عن رسول الله أنه قال: "اسم الله الأعظم في هاتين الآيتين: (وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) و الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ [آل عمران: 1، 2] (رواه أبوداود و صحيح الجامع) .

ژباړه : له اسماء بنت یزید رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : اسم اعظم په دې دوه آیتونو کې دی (وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) او د سورت آل عمران په شروع کې (الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) .

او د امامة رضی الله عنه په حدیث کې بیا اسم اعظم د البقرې سورت دا آیت (اللَّهُ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ، د سورت آل عمران (الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ، او سورت طه دا آیت (وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ) آیتونو کې ښودل شوی دی .

٤- د امام ابی حنیفه ، امام طحاوي ، ابن قیم او نورو ډیرو علماؤ رحمهم الله قول دا دی چې اسم اعظم (الله) دی .

وقال ابن أمير حاج الحنفي – رحمه الله: -

عن محمد بن الحسن قال : سمعتُ أبا حنيفة رحمه الله يقول : اسم الله الأعظم هو " الله , " وبه قال الطحاوي وكثير من العلماء , وأكثر العارفين.

وقال ابن عابدين في رد المحتار :وروى هشام عن محمد عن أبي حنيفة أنه اسم الله الأعظم، وبه قال الطحاوي وكثير من العلماء .انتهى

و مدارج السالكين ١/٢١ لابن قيم .

و الله سبحانه وتعالى اعلم

درود شريف

الله سبحانه وتعالى فرمايي: [إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا] (الاحزاب ٥٦).

ژباړه: يقيناً چې الله او د هغه پرښتي پر رسول صلى الله عليه وسلم درود وايي . اى مؤمنانو ! تاسي هم پر ده درود ووايا ست او په پوره خلوص ور ته سلام وکړئ .

١- جناب نبى صلى الله عليه وسلم فرمايلي :« من صلَّى عليَّ صلاَة، صلَّى اللَّهُ علَيّهِ بِهَا عشْراً » (مسلم ١/٢٨٨) .

ژباړه: چا چې پر ما باندي يو درود واستولو الله پاک به هغه ته لس درود واستوي

٢- له ابى هريره رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :

«وَصلُّوا عَلَي، فَإنَّ صَلاتَكُمْ تَبْلُغُني حيْث كُنْتُمْ» (ابوداود ٢/٣٨٣- احمد ٢/ ٣٦٧)

ژباړه: ما ته درود واستوئ ځكه ستاسي درود هر چيرې چې وي ما ته رسيږي .

٣- لـه ابی هريـره رضـی الله عنـه څخـه روايـت دی چې رسـول الله صـلی الله عليـه وسلم فرمايلي :

« الْبخِيلُ من ذُكِرْتُ عِنْدَه، فَلَم يُصَلِّ علَيَّ » . (رواهُ الترمذي وقال: حديثٌ حسنٌ صحيح).

ژباړه: بخيل هغه څوک دی چې (زما نوم د ده په حضور كي) واخيستل شي او هغه په باندې درود (صلی الله عليه وسلم) و نه وايي .

٤- لـه ابی هريـره رضـی الله عنـه څخـه روايـت دی چې رسـول الله صـلی الله عليـه وسلم فرمايلي :

« ما مِنْ أحد يُسلِّمُ علَيَّ إلاَّ ردَّ اللَّه علَيَّ رُوحي حَتَّى أرُدَّ عَليهِ السَّلامَ » (رواهُ أبو داود بإسناد صحيح).

ژباړه: هر څوک چې ما ته سلام وړاندې کړي ، الله پاک ما ته خپل روح را ګرځوي تر څو د هغه سلام ځواب ورکړم .

٥- لـه اوس رضـی الله عنـه څخـه روايـت دی چې رسـول الله صـلی الله عليـه وسلم فرمايلي :«إنَّ مِن أَفْضلِ أيَّامِكُمْ يَوْمَ الجُمُعة، فَأَكْثِرُوا عليَّ مِنَ الصلاةِ فيه، فإنَّ صَلاتَكُمْ معْرُوضَةٌ علَيَّ» (رواه ابوداود باسناد صحيح)

ژباړه: يقيناً د تاسو د ورځو غوره ورځ جمعه ده ، په دغه ورځ پر ما باندې زيات درد وايئ ، ځکه ستاسې درودونه ما ته وړاندې کيږي .

۶- لـه ابن مسـعود رضی الله عنـه څخـه روايـت دی چې رسـول الله صلی الله عليـه وسلم فرمايلي :« أَوْلى النَّاسِ بي يوْمَ الْقِيامةِ أَكْثَرُهُم عَليَّ صلاةً » (رواه الترمذي باسناد حسن).

ژباړه : د قيامت په ورځ به ما ته نږدې خلک (د شفاعت لپاره) هغه وي چې پر ما يې زيات درود استولی وي.

۷- لـه فضـاله بـن عبيـد رضی الله عنـه څخـه روايـت دی چې رسـول الله صلی الله عليه وسلم د يو سړي دعا واوريد چې د لمانځه وروسته يې کوله ، چې نه يې پکې د الله لويي او ثنا ولوسته او نه يې په رسول الله درود واستاوا .

رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم وفرمايـل : دا سـړي بيړه وکـړه . بيـا يـې هغـه را وغوښـت او ورتـه يې وفرمايـل :« إذا صلَّى أحـدُكُمْ فليبْـدأْ بِتَحْمِيـدِ ربِّـهِ سُـبْحانَهُ والثَّنَاءِ عليه، ثُمَّ يُصلي عَلى النبي صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم ثُمَّ يدْعُو بَعدُ بِما شاءَ »

ژباړه: کله چې د تاسي نه کوم څوک لمونځ ادا کړي بايد (دعا) د خپل رب په حمد او ثنـاء شـروع کـړي او بيـا پـه پيغمبر صـلی الله عليـه وسـلم بانـدې درود واسـتوي وروسته دې د خپلې خوښې دعا وکړي.

۸- د ابو محمد کعب بن عجره نه روايت دی چې وايي : رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته راغی ومي ويل : ای رسول الله صلی الله عليه وسلم ! پر تا څرنګه سلام ووايم او څرنګه پر تا درود واستوو ؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم و فرمايل : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ،

إنَّكَ حَمِيدٌ مَجيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ، إنَّكَ حَمِيدٌ مَجْيدٌ (البخاري) .

په ټولو کې غوره درود همدا درود دی کوم چې مونږ يې په لمانځه کې وايو .

ځلورم فصل

د اذکارو په باره کې څو مسائل

جهري ذکر کول څه حکم لري ؟

ځواب : الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

باید د ذکر کوونکي آواز د اوریدو په اندازه وي ځکه ذکر کوونکی د الله تعالی مناجات کوي او الله تعالی تر ټولو ښه اوریدونکی دی .

ښايي ذکر په لوړ آواز نه وي بلکي په دومره اندازه چې سړی يې خپله واروي ، ځکه چې داسې کول خشوع ته نږدې او له ريا څخه لرې دي ، لقوله سبحانه وتعالى :[وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ...]

ژباړه : او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زارۍ او ویره ، نه په لوړ آواز یاد کړه.

يَنْبَغِي أَنْ يُرَاعَى مِقْدَارُ رَفْعِ الصَّوْتِ ،الْمَأْذُونِ بِهِ فِي الذِّكْرِ ، فَالأَصْلُ أَنَّ الذَّاكِرَ يُنَاجِي رَبَّهُ ، وَاللَّهُ تَعَالَى قَدْ وَسِعَ سَمْعُهُ الأَصْوَاتَ ،

فَيَنْبَغِي أَنْ لا يَجْهَرَ بِالذِّكْرِ فَوْقَ مَا يُسْمِعُ نَفْسَهُ ؛ لأَنَّ ذَلِكَ أَقْرَبُ لِلْخُشُوعِ وَأَبْعَدُ مِنَ الرِّيَاءِ ، وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : { وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ }

(موسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٠).

جماعي (ډله ييز) ذكر كول څه حكم لري ؟

ځواب : الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

د ذكـر ، شـرعي علـم او وعـظ لپـاره جمـع كيـدل كـار د خير دى ، د الله تعـالى د رحمت د نزول سبب كرځي.

جناب نبى صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمْ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » (رواه مسلم و ابوداود).

ژباړه : كوم خلك چې د الله د ذكر لپاره را جمع شي نو پرېښتې په هغوى را تاويږي ، او رحمت هغوى را نغاړي ، د زړه اطمنان او سكينه وربانـدې نـازليږي ،او الله تعالى هغوى په ملائكو كې يادوي .

مګر كه ذكر د يوې ډلې لخوا په يو صوت او آواز وي چې د ځنو عږ له ځني نورو سره موافق وي كه چېرې د التزام په ټوګه وي بدعت دى او د هغه نه پرهيز پكار دى ، ځكه چې په شريعت كې د داسې ډله ييز ذكر چې په يو آواز سره وي د استحباب څه ثبوت نشته . نو څوک چې په شرع كې په غير لازم شي بانـدې التزام لګوي د شک پرته بدعت دى .

الذِّكْرُ الْجَمَاعِيُّ : وَهُوَ مَا يَنْطِقُ بِهِ الذَّاكِرُونَ الْمُجْتَمِعُونَ بِصَوْتٍ وَاحِدٍ يُوَافِقُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا ، وَقَدْ جَعَلَهُ

إِذَا الْتُزِمَ بِدْعَـةً إِضَـافِيَّةً تُجْتَنَـبُ ، إِذَا نَـدَبَ الشَّـرْعُ إِلَى ذِكْـرِ اللَّهِ فَـالْتَزَمَ قَـوْمٌ الاجْتِمَاعَ عَلَيْهِ عَلَى لِسَانٍ وَاحِدٍ وَصَوْتٍ وَاحِدٍ لَمْ يَكُنْ فِي نَدْبِ الشَّرْعِ مَا يَدُلُّ عَلَى هَذَا التَّخْصِيصِ الْمُلْتَزَمِ ؛ لأَنَّ الْتِزَامَ الأُمُورِ غَيْرِ اللازِمَةِ يُفْهَمُ عَلَى أَنَّهُ تَشْرِيعٌ ، فَلَمْ يَتَنَاوَلْهَا الدَّلِيلُ الْمُسْتَدَلُّ بِهِ ، فَصَارَتْ مِنْ هَذِهِ الْجِهَةِ بِدَعًا مُحْدَثَةً .

(موسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٣).

د ذکر او مناجاتو سره د موسیقۍ د آلاتو ږغول څه حکم لري ؟

ځواب :الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد

:د موسیقۍ د آلاتو ږغول حرام صوت شیطان بلل کیږي .

په حدیث شریف کې راغلي : «صوتان ملعونان في الدنيا والآخرة، مزمار عند نعمة، ورنة عند مصيبة» (رواه بـراز في مسنده، إسناده حسن، السلسلة الصحيحة ٤٢٧ بإسناد حسن).

ژباړه: په دنیا او آخرت کې دوه ملعون (واجب لعنت) آوازونه دي، چې: یو د موسیقۍ د آلاتو غږ د سندرو په وخت کې او بل د مصبت په وخت کې آواز دی.

آیا د دغو ملعونو شیطاني وسائل کارول به څنګه په ذکر او عبادت کې جایز وي ؟

فتاوی الهندیة لیکي :

زمونږ په زمانه کې د ځنو صوفیانو قوالي ، مناجات له موسیقۍ سره او رقص او نڅا کول حرام دی په هغه کې ګډون او ناستی حرام دی او دا عیني موسیقي او سندرې دي .

السماع وقول و رقص الذى يفعله المتصوفة فى زماننا حرام لايجوز القصد اليه والجلوس عليه وهو الغناء والمزامير سواء .

كَذَا في التَّتَارْخَانِيَّة قال رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى السَّمَاعُ وَالْقَوْلُ وَالرَّقْصُ الذي يَفْعَلُهُ الْمُتَصَوِّفَةُ في زَمَانِنَا حَرَامٌ لَا يَجُوزُ الْقَصْدُ إلَيْهِ وَالْجُلُوسُ عليه وهو وَالْغِنَاءُ وَالْمَزَامِيرُ سَوَاءٌ (فتاوى هنديه ٣٥١/٥) .

مفتى كفايت الله دهلوي رحمه الله وايي:

سماع متعارف يعنى قوالى د ډهول ،سيتار ، سورني وغيره سره د شرعي محرماتو څخه دي او د عامو او خاصو لپاره ناجائز دي .

اشعار او نعت خواني د موسيقى له آلاتو سره دا ټول شرعاً منع او بدعت دى «كل بدعة ضلالة »، بدعت ته رواج وركونكى ،په هغه كې شريک كيدونكى او اوريدونكى ټول فاسيقان دي (كفايت المفتي: ٩٩/٢) .

په شريكه د قرآن ختم څه حكم لري ؟

جواب : الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

اول صورت: داچې د قرآنكريم د تلاوت د پاره جمع كيدل د هغه په داسې طريقه ويل چې يو قرآن وايي او نور عوږ ورته نيسي د هغه په معنى كې تدبر او فكر كول واقعاً د خير كار دى الله تعالى هغه قبلوي او د هغې په بدل كې اجر وركوي.

پيغمبر صلَى الله عليْه وآلِه وسلَّم فرمايلي :«مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمْ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » (رواه مسلم و ابوداود).

ژباړه : کوم خلک چې د الله د ذکر لپاره را جمع شي نو پرښتې په هغوی را تاویږي ، او رحمت هغوی را نغاړي ، د زړه اطمنان او سکینه وربانديې نازلیږي ، او الله تعالی هغوی په ملائکو کې یادوي .

دوهم صورت: دا چې د قرآنکریم سپارې د حاضرینو په منځ کې تقسیم کړي او هر یو پخپله قرآنکریم په زوره سره وايي چې داسې ډول لوستل مکروه دي اول خو افضل دا دی چې یو ښه لوستونکی یې ووایي او نور عږ وي په هغه کې تدبر وکړي خو که داسې نه وي نو بیا به هر یو قرآنکریم په کراره سره وايي (کفایت المفتي / مفتي کفایت الله دهلوي رحمه الله)

و یکره للقوم أن یقروا القرآن جملة لتضمنها ترک الاستماع (عالمګیري ۵/ ۳۱۷)

و جاء في فتاوى اللجنة الدائمة :

دا چې د قرآنکریم سپارې د حاضرینو په منځ کې تقسیم کړي او هر یو کس پخپله د قرآنکریم څه حصه تلاوت کړي ، د هیڅ یوه د پاره د قرآن ختم نه شمیرل کیږي فقط د تبرک په نیت د قرآن په تلاوت کې یو ډول نقص او کمی دی ،ځکه د قرآن د لوستلو نه هدف الله تعالی ته نږدیوالی دی او د هغه حفظ کول ،په هغه کې تدبر کول او د هغه په احکامو پوهیدل او د هغه له بیاناتو څخه عبرت او پند اخیستل موجب د ثواب ګرځي.

دا طریقه ځکه نا مشروع ده چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم او اصحابو کرامو څخه نه ده ثابته شوې ،که د حفظ او تعلیم د پاره وي نو باک نه لري.

ثانياً : توزيع أجزاء من القرآن على من حضروا الاجتماع ليقرأ كل منهم لنفسه حزباً من القرآن لا يعتبر ذلك ختماً للقرآن من كل واحد منهم بالضرورة .وقصدهم القراءة للتبرك فقط فيه قصور فإن القراءة يقصد بها القربة وتحفظ القرآن وتدبره وفهم أحكامه والاعتبار به ونيل الأجر والثواب وتدريب اللسان على تلاوته ....إلى غير ذلك من الفوائد ، وبالله التوفيق) ا.هـ فتوى للجنة الدائمة (٢/ ٤٨٠)

وبالله التوفيق وصلى الله على نبينا محمد واله وصحبه وسلم

حمدالله "شاكري" غفره الله و لوالديه و لجميع المسلمين
دارات الاسلامي – الاكاديمية الاسلامية العالمية

Download from:aghalibrary.com